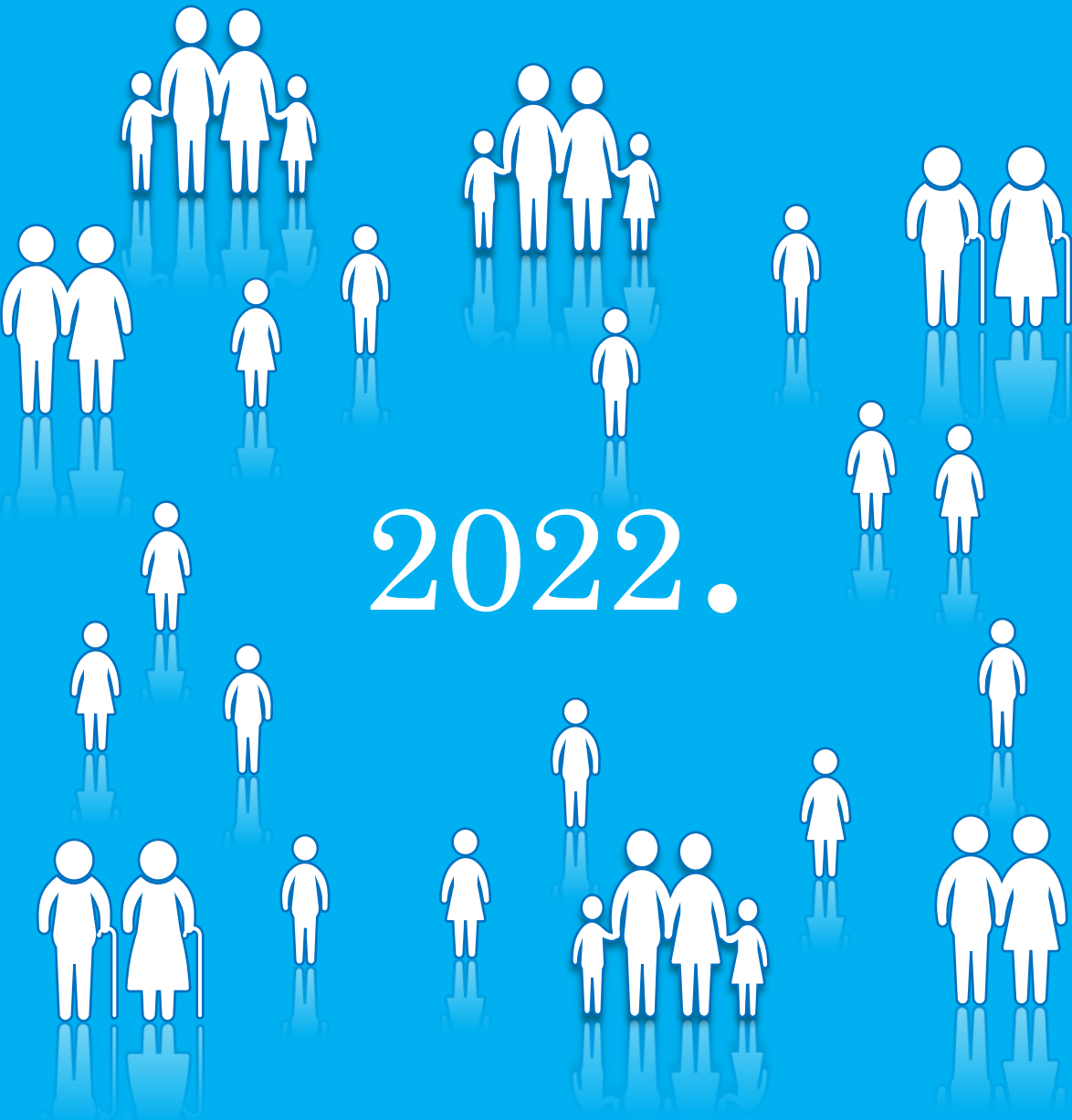

SREDIŠNJI DRŽAVNI URED ZA DEMOGRAFIJU I MLADE

Demografski godišnjak

Središnjega državnog ureda za demografiju i mlade

The background of the lower half of the page is a solid blue color. Scattered across this background are numerous white, stylized human icons. These icons represent different demographic groups: some are single figures of varying heights, some are couples, and some are families with children. Some of the icons have a slight shadow beneath them, giving them a three-dimensional appearance. The icons are arranged in a way that they seem to be floating or standing on the blue surface.

2022.

SREDIŠNJI DRŽAVNI URED
ZA DEMOGRAFIJU I MLADE

Impresum

Glavna urednica:

Željka Josić, dr. med., državna tajnica

Uredništvo:

Ljiljana Dragičević

Katarina Marić-Milković

dr. sc. Mislav Rubić

Domagoj Šutalo

Suradnici:

Sektor za demografski razvoj

Sektor za mlade i podršku roditeljstvu

Samostalna služba za programe i projekte u području demografije i mladih

Samostalna služba za međunarodnu suradnju u području demografije i mladih

Glavno tajništvo

Za nakladnika:

Središnji državni ured za demografiju i mlade

Lektura i korektura:

dr. sc. Željko Jozić, Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje

Sadržaj

1. Uvod
2. Statistički kutak
3. Prikupljanje podataka o demografskim mjerama jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave
4. Potpore za održavanje i razvoj predškolske djelatnosti u gradovima i općinama Republike Hrvatske
5. Istraživački projekt *Generations & Gender Programme Hrvatska*
6. Program podrške poboljšanju materijalnih uvjeta u dječjim vrtićima
7. Konferencija o budućnosti Europe
8. Mjere s demografskim učinkom tijela državne uprave
9. Osobne iskaznice

The background of the page is filled with a repeating pattern of light blue human silhouettes. These silhouettes are arranged in a grid-like fashion, with some appearing slightly larger or more prominent than others, creating a sense of depth and movement. The silhouettes are a uniform light blue color and are set against a plain white background.

10. Strategija demografske revitalizacije
Republike Hrvatske do 2033. godine

11. E-Dječja kartica *Mudrica*

12. Poslodavac prijatelj obitelji

13. Konferencije *Doprinos JLP(R)S-a demografskoj
revitalizaciji Republike Hrvatske*

14. Podrška roditeljstvu

15. Aktivnosti mladih

16. Hrvatska pamet Hrvatskoj

17. Zaključak

1 | Uvod

Osnivanjem Središnjega državnog ureda za demografiju i mlade Vlada Republike Hrvatske pokazuje spremnost na učinkovito rješavanje današnjih nepovoljnih demografskih trendova. Želja nam je ponajprije donositi kvalitetne mjere radi prevencije i zaustavljanja iseljavanja mladih naraštaja iz Republike Hrvatske. To će se postići stvaranjem uvjeta za njihov ostanak i povratak hrvatskoga iseljenništva te ostvarivanjem pozitivnoga demografskog prirasta, čime se želi pridonijeti stvaranju bolje demografske slike Republike Hrvatske. Demografska su kretanja glavni uvjet za razvoj određenoga prostora, njegovu gospodarsku i društvenu sliku. Ako demografska kretanja pokazuju negativne trendove, tada promatrani prostor nema perspektivu za daljnji napredak u gore spomenutim segmentima. Republika Hrvatska suočena je s nepovoljnim demografskim trendovima koji su posljedica višeslojnih i dugotrajnih procesa. Starenje stanovništva, nizak

fertilitet i iseljavanje najveći su izazovi s kojima se moramo suočiti kako bismo stvorili uvjete za demografski oporavak zemlje. Na negativne demografske pokazatelje i izazove ne može se odgovoriti bez sveobuhvatnog sustava demografskih i gospodarskih mjera uz usklađeno djelovanje svih dijelova društva. Sustav mjera treba sadržavati različite modele obiteljskih potpora putem naknada i usluga, zaštitu zaposlenih roditelja te održavanja ravnoteže obiteljskih i radnih odgovornosti, osiguravanje obiteljskoga vremena, kao i politike usmjerene na rješavanje izazova starenja stanovništva: pružanje potrebne pomoći ovisnim starijim osobama i njihovim obiteljima te poticanje uključivanja vitalnih pojedinaca starije dobi na tržište rada.

Cilj je i interes svake države potaknuti demografski razvoj jer je on odraz gospodarskoga i socijalnoga sustava.

2

Statistički kutak

Usporedba popisa stanovništva 2011. i 2021. godine

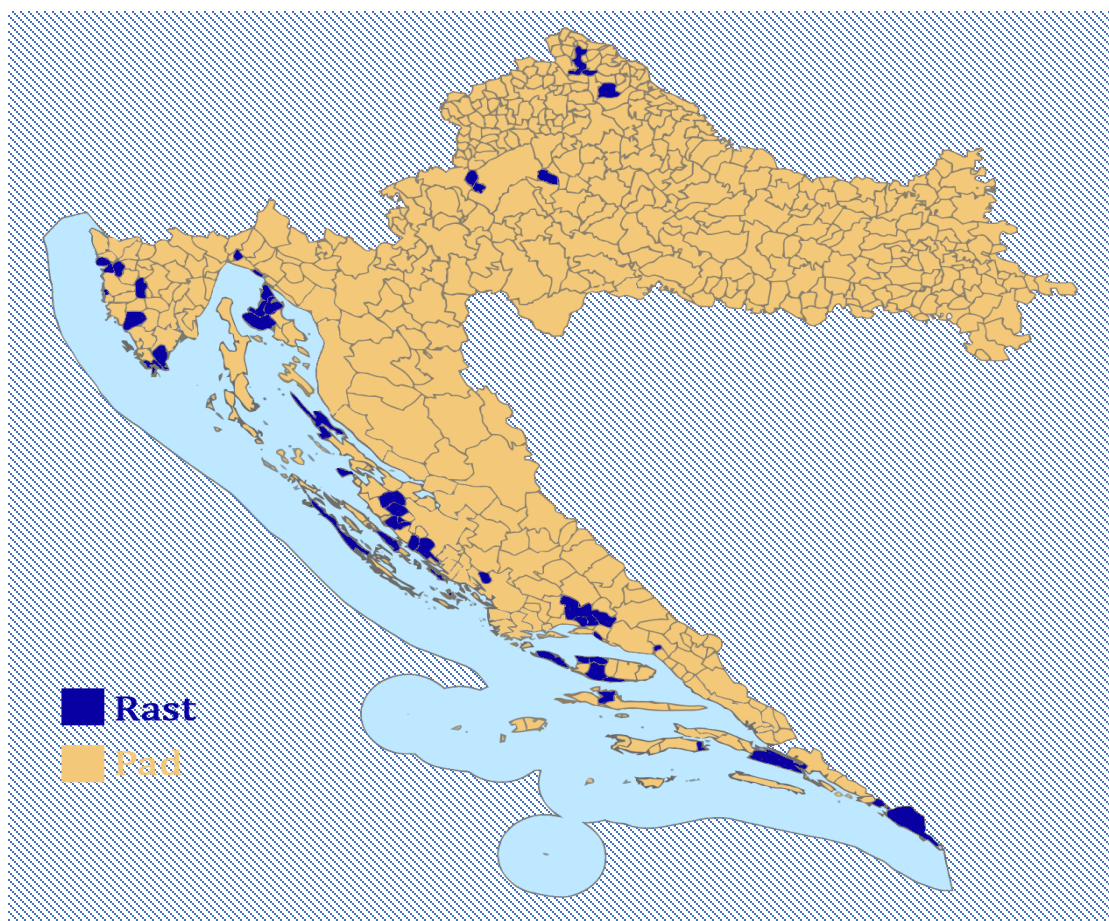
	2011.	2021.	Razlika (2011./2021.)	Promjena (%)
Stanovništvo	4.284.889	3.871.833	- 413.056	- 9,64
Kućanstva	1.519.038	1.438.423	- 80.615	- 5,31
Stambene jedinice	2.246.910	2.350.444	103.534	4,61

Izvor: DZS

Nakon deset godina, u 2021. godini proveden je Popis stanovništva, kućanstva i stanova u Republici Hrvatskoj u 2021. Prema popisnim podacima Republika Hrvatska službeno broji 3.871.833 stanovnika, što je najmanji broj stanovnika od Drugoga svjetskog rata. U Hrvatskoj živi 1.865.129 muškaraca (48,17%) i 2.006.704

žena (51,83%).

Iako je prisutan manji broj stanovnika i kućanstava, broj stambenih jedinica u Hrvatskoj povećao se za 103.534, odnosno za +4,61% u odnosu na 2011. Najveće povećanje bilježi se u primorskim županijama. Iz navedenoga možemo zaključiti kako razvoj turizma utječe na rast broja stambenih jedinica.

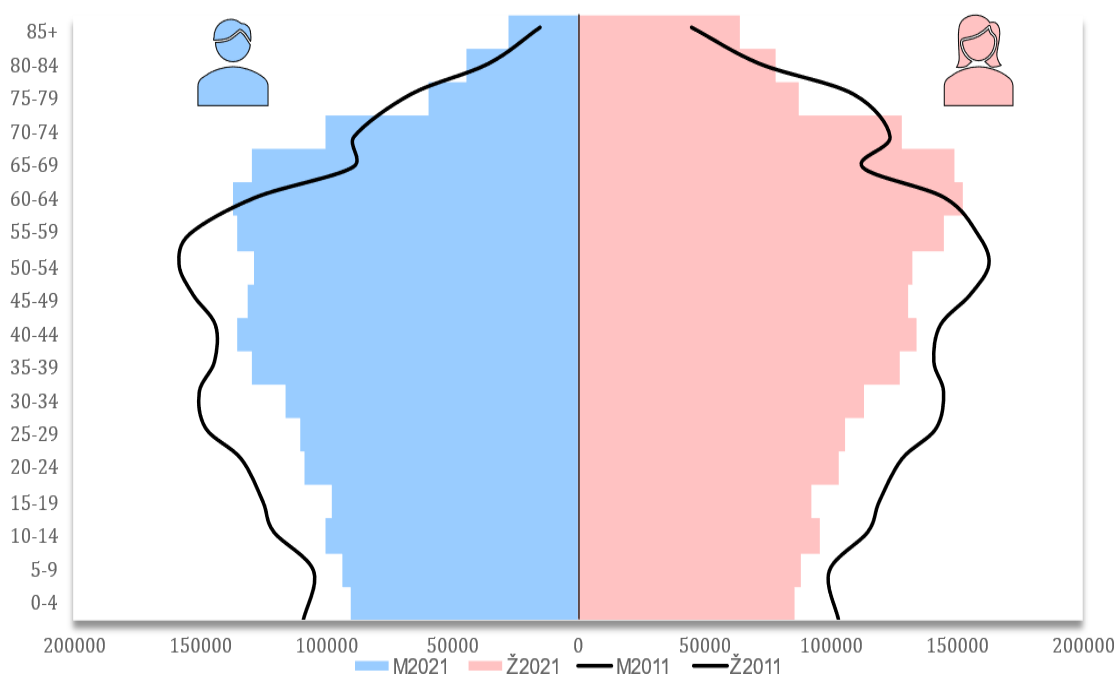
Izvor: dr. sc. Krešimir Ivanda, Katedra za demografiju, Ekonomski fakultet u Zagrebu

Karta: Suradnik13 and Ex13 (.gif to .svg), CC BY 3.0 <<https://creativecommons.org/licenses/by/3.0/>>, via Wikimedia Commons

- U svim županijama smanjen je ukupan broj stanovnika u 2021. (u odnosu na 2011.)
- Grad Zagreb, Zagrebačka, Dubrovačko-neretvanska i Zadarska županija bilježe najmanji pad
- Vukovarsko-srijemska, Sisačko-moslavačka, Brodsko-posavska i Požeško-slavonska županija bilježe najsnažniji pad.
- Najviše je JLS-ova s povećanjem broja stanovnika u Splitsko-dalmatinskoj županiji (11 JLS-ova)
- U 11 županija broj stanovnika smanjen je u svim gradovima i općinama

Dobno-spolna piramida Republike Hrvatske 2011. i 2021. godine

Dobno-spolna piramida **Republike Hrvatske**

Izvor: Izv. prof. dr. sc. Ivan Čipin

U Hrvatskoj se nastavlja proces starenja stanovništva. Dobno-spolna piramida prikazuje podjelu stanovništva Republike Hrvatske prema dobnim skupinama i spolu. Stanovništvo je razvrstano po petogodišnjima s muškom populacijom na lijevoj strani i ženskom populacijom na desnoj strani.

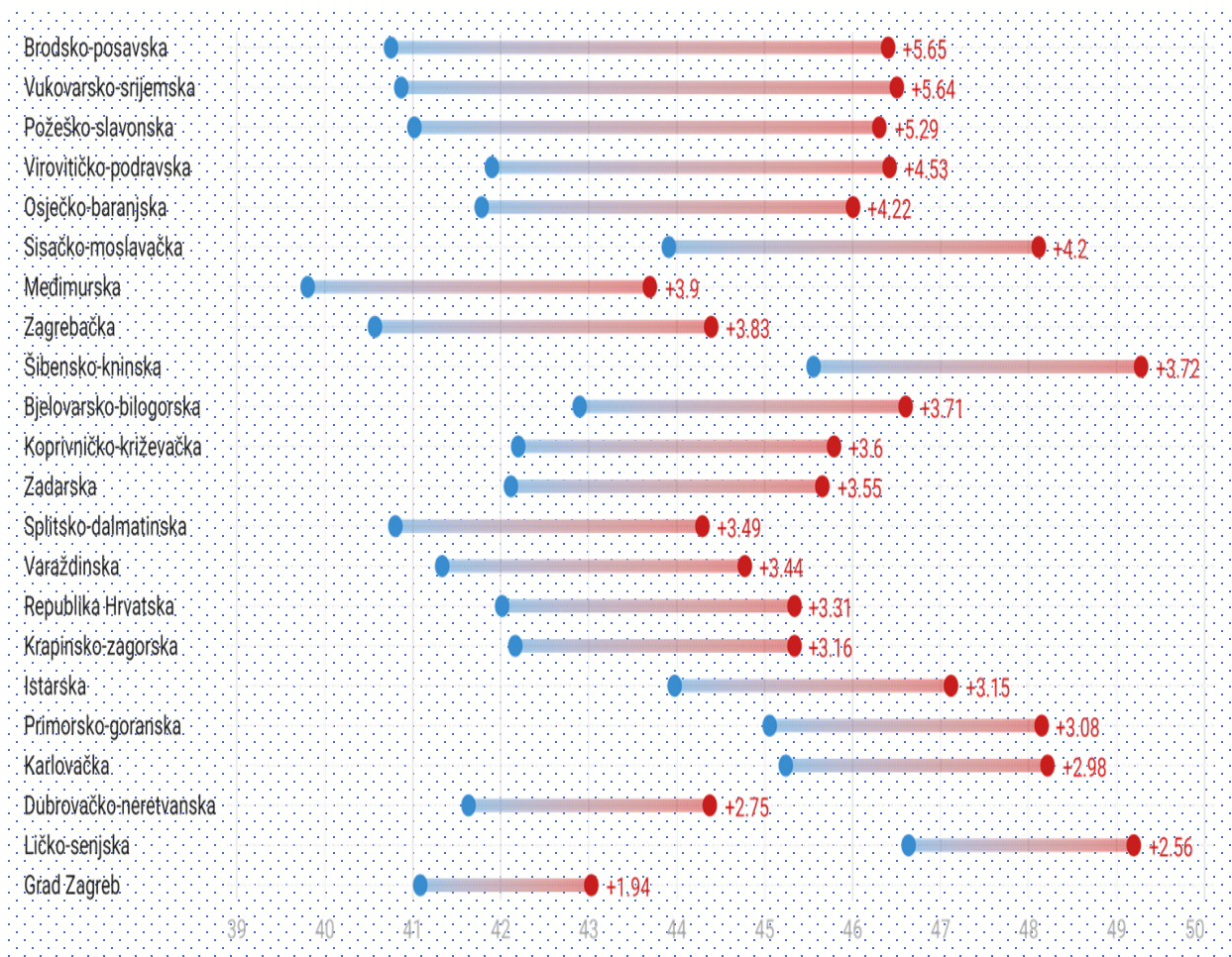
Prema Popisu 2021. vidljivo je kako većina dobnih skupina ima manji apsolutni broj stanovnika u usporedbi s Popisom 2011. Iznimku od ovoga pravila čine starije dobne skupine (60+), čiji se apsolutni i relativni udio u

ukupnom stanovništvu povećao.

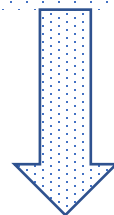
Smanjuje se udio mladih dobnih skupina (0-14) i dobnih skupina od 15. do 64. godine u odnosu na starije dobne skupine (65+) u međupopisnom razdoblju 2011.-2021. godine.

Promjene u medijalnoj starosti 2011. - 2021. godina

Izvor: Izv. prof. dr. sc. Ivan Čipin

Medijalna (srednja) starost za razliku od prosječne starosti ili prosječne životne dobi koja označuje srednje godine života cjelokupnog stanovništva je dob koja dijeli populaciju u dvije brojčano jednake skupine. Prema podacima popisa stanovništva u 2021. godini u Republici Hrvatskoj točno pola stanovništva imalo je manje od 45,41 godine i točno pola stanovništva imalo je više od 45,41 godine.

2011. vs. 2021.

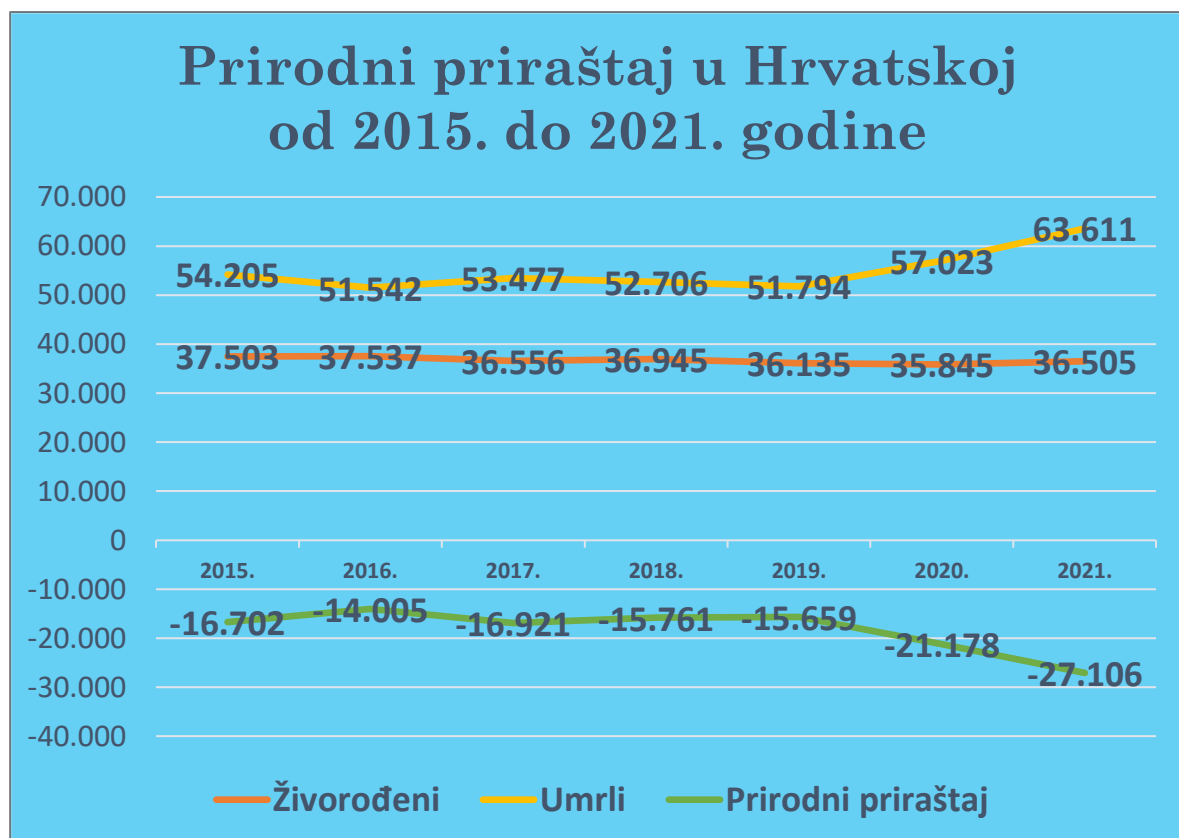
Prirodno kretanje stanovništva u Republici Hrvatskoj od 2015. do 2021. godine

Od 1997. godine bilježi se negativan prirodni priraštaj (1997. posljednja je godina s pozitivnim prirodnim priraštajem).

Prema privremenim podacima DZS-a izgubljeno je 27.106 stanovnika u 2021. godini samo prirodnim putem.

U 2021. godini umrlo je 63.611 osoba, što je najveći broj od II. svjetskog rata (nastavlja se trend iz 2020. godine).

Broj živorođenih u odnosu na broj umrlih osoba relativno je stabilan 2021. godine.

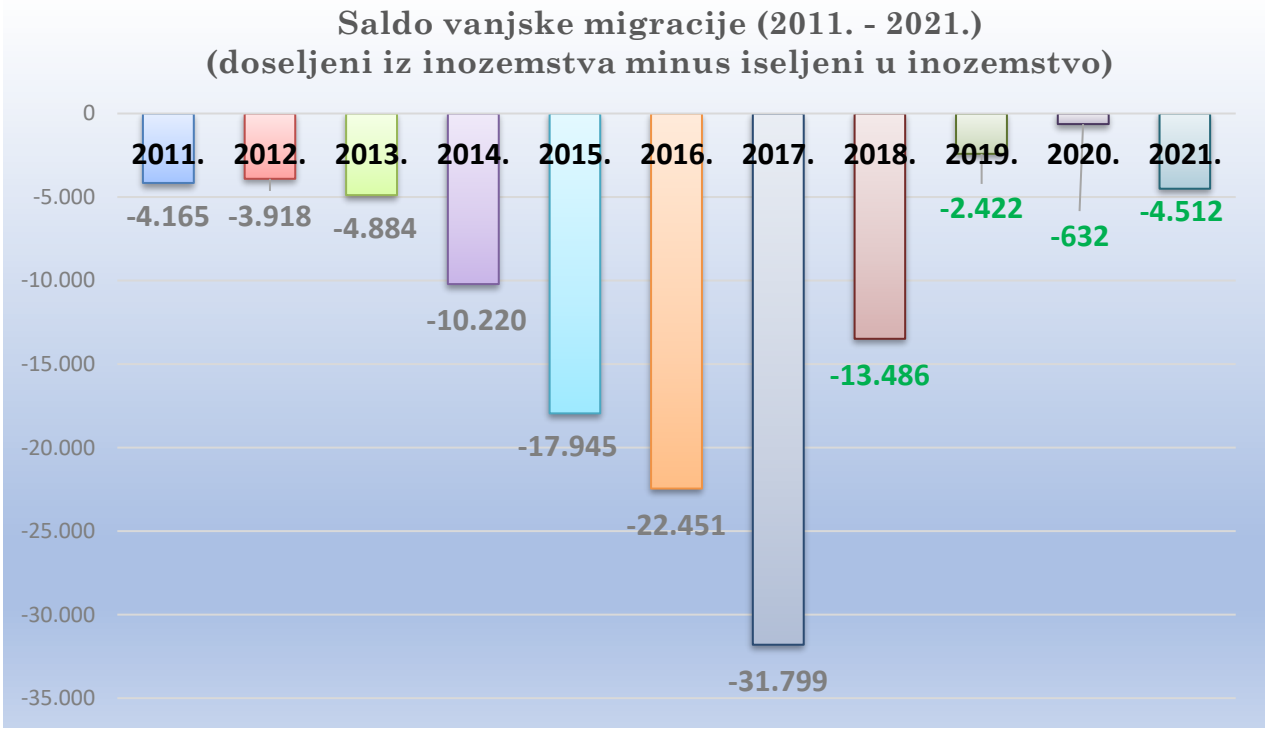
Doseljeno i odseljeno stanovništvo

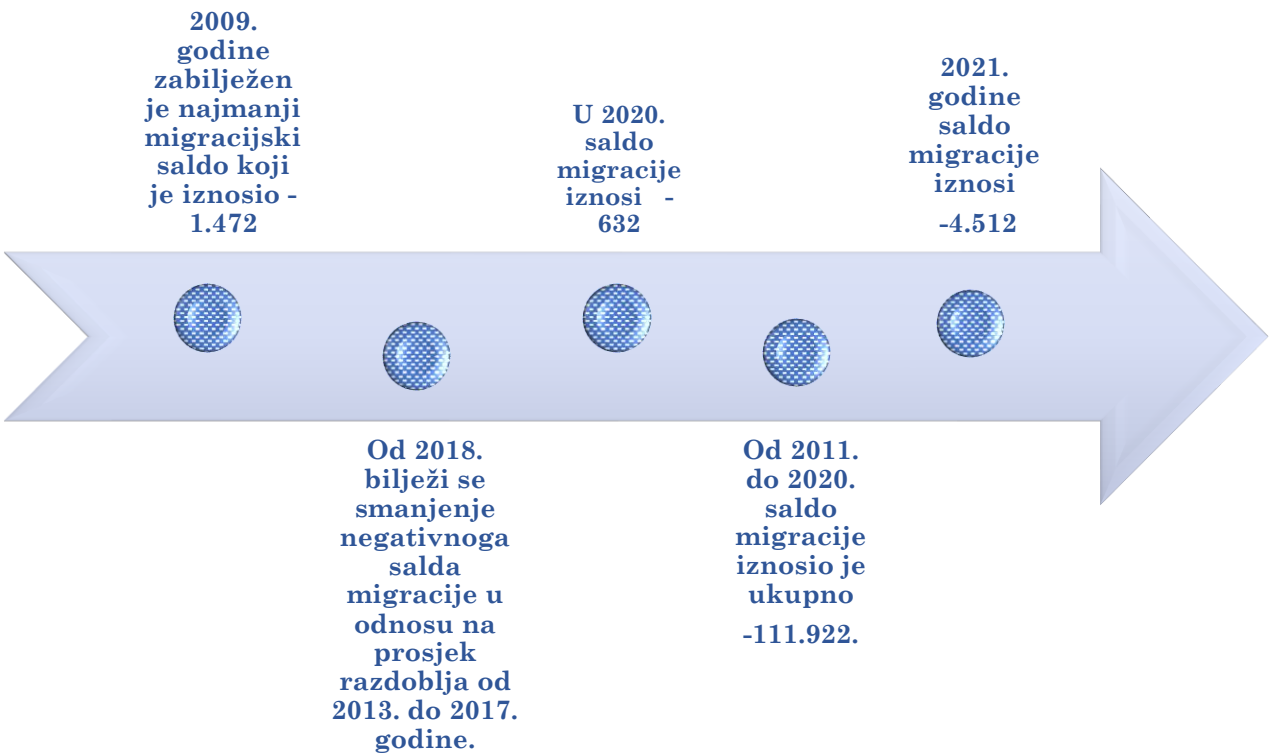
Prikaz doseljenog i odseljenog stanovništva Republike Hrvatske u 2011., 2013. i 2020. godini donosimo u niže prikazanoj tablici. Prikazana su ona područja u koja se odselilo ili iz kojih se doselilo više od 500 stanovnika u 2022. godini.

	2011.		2013.		2020.	
	doseljeni	odseljeni	doseljeni	odseljeni	doseljeni	odseljeni
Ukupno	8.534	12.699	10.378	15.262	33.414	34.046
Europska unija	1.818	2.633	2.644	4.756	8.031	17.272
Austrija	144	480	208	770	605	2.346
Irska	4	14	13	35	347	639
Njemačka	679	1.061	913	2.193	3.840	11.636
Slovenija	306	237	452	318	1.447	602
Bosna i Hercegovina	3.666	4.029	4.902	4.087	9.438	6.014
Srbija	690	3.301	703	4.004	4.704	3.489
Azija	247	139	308	219	2.276	899

Saldo vanjske migracije

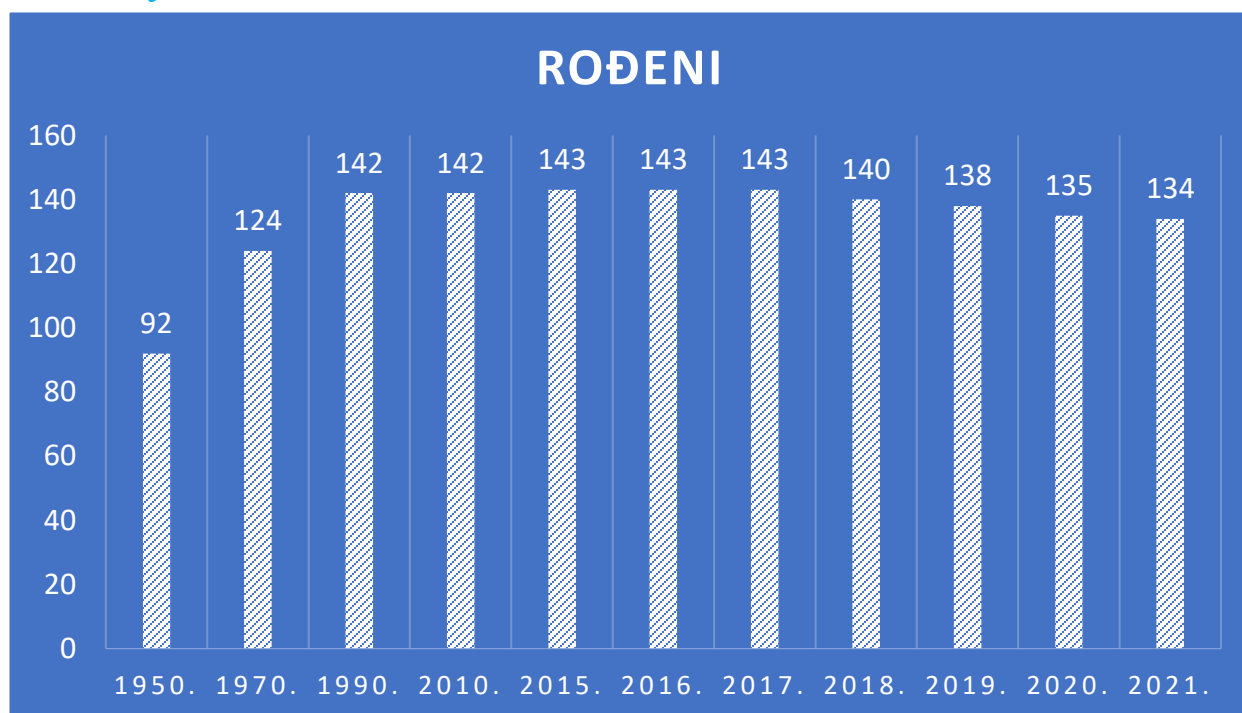

Izvor: DZS

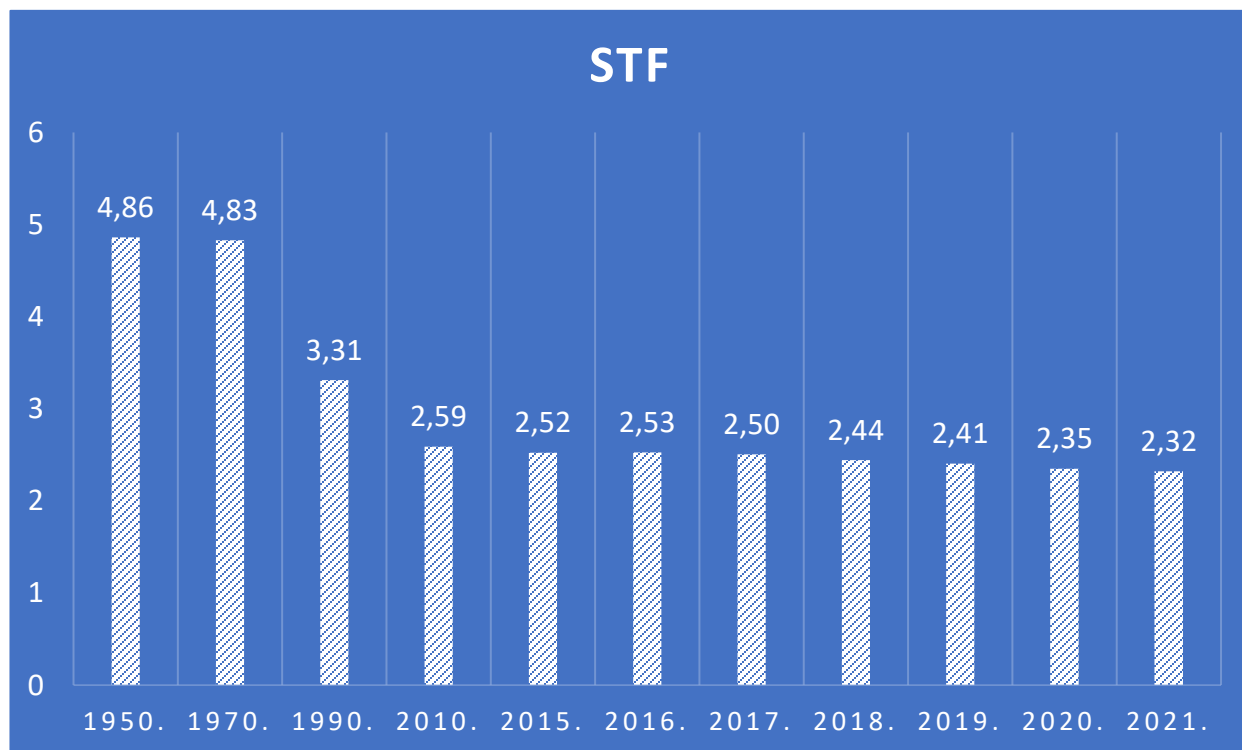

Kretanje broja stanovnika svjetske populacije

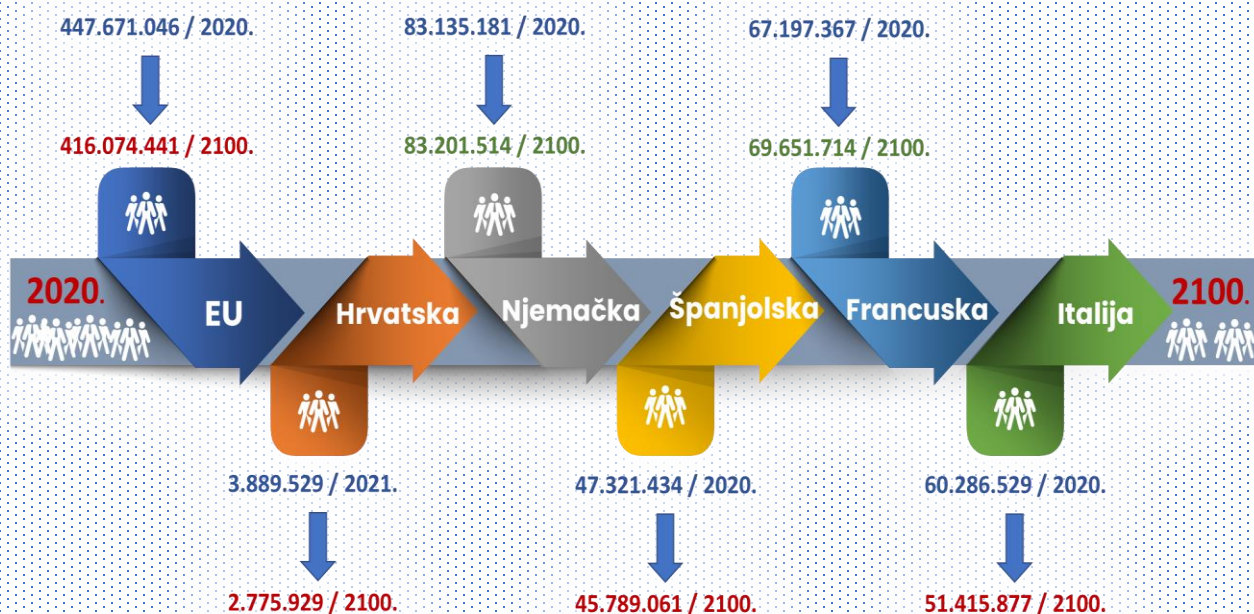
*u milijunima

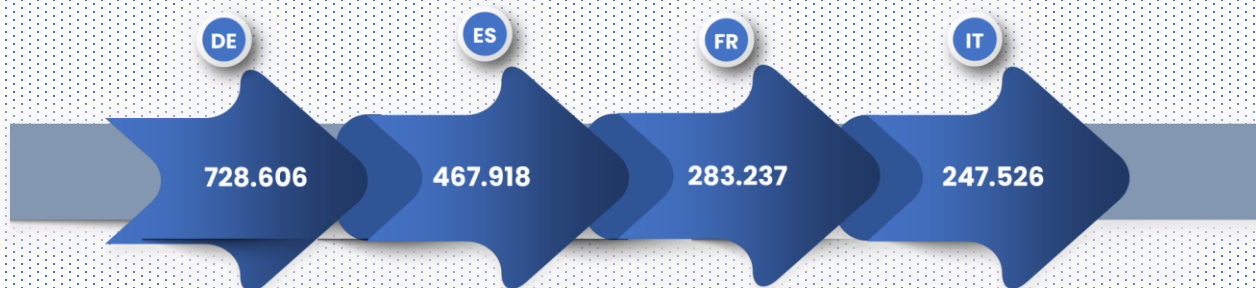
Stopa totalnog fertiliteta svjetske populacije

Procjene broja stanovnika Europske unije 2020. – 2100. godine

Doseljeni iz inozemstva 2020. u Njemačku, Španjolsku, Francusku i Italiju

Izvor: Eurostat

Stopa totalnog fertiliteta

Stopa totalnog fertiliteta u demografiji je broj živorođene djece u odnosu na broj žena u plodnom razdoblju. Pojam fertilno razdoblje ili razdoblje prokreacije u životu žene označuje ono razdoblje kad je ona fiziološki sposobna sudjelovati u reprodukciji. Drži se da je plodno razdoblje u životu žene razdoblje od 15. do 49. godine.

Razina fertiliteta ovisi o spletu različitih čimbenika: bioloških (dobna struktura stanovništva, udio žena sposobnih za rađanje, sterilitet, razdoblje laktacije i dr.), sociološko-ekonomskih (obrazovanje, religija, tradicija, kontrola rađanja, stupanj urbanizacije, način proizvodnje i dr.), psiholoških (želja za reprodukcijom i dr.). Istraživanja o fertilitetu nedvojbeno su pokazala: da gospodarski neaktivno žensko stanovništvo ima u pravilu više djece nego aktivno; da se niža obrazovna razina stanovništva

poklapa s većim brojem djece; da slabiju ekonomsku snagu stanovništva prati veći broj djece.

Republika Hrvatska provodi demografsku politiku koja uključuje povećanje stope fertiliteta i stvaranje poticajnoga i privlačnoga društvenog i ekonomskog okružja za ostanak, povratak i dolazak mladih ljudi i obitelji koje će u Hrvatskoj pronaći svoje mjesto za rad i podizanje djece.

**Ciljna
vrijednost
2030.
1,80 djece**

STRATEŠKI CILJ
NRS-a 2030.

6. Demografska
revitalizacija i bolji
položaj obitelji

1. Ublažavanje negativnih demografskih trendova i izgradnja poticajnog okruženja za mlade i obitelj
2. Jačanje povezanosti s Hrvatima izvan Hrvatske i povratak hrvatskog iseljenništva

Izvor: NRS 2030.

**Prioritetna
područja javnih
politika**

Pokazatelj učinka

Stopa totalnog fertiliteta

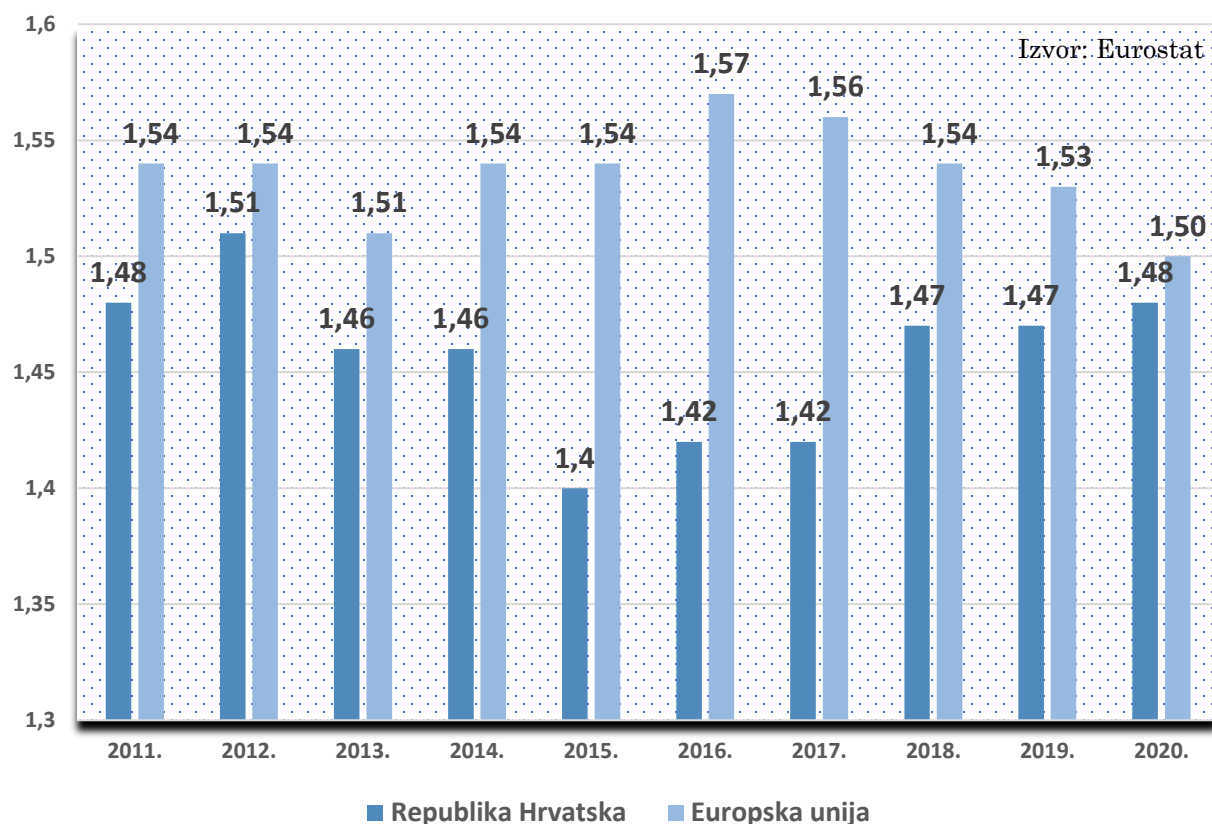
POČETNA VRIJEDNOST

1,47 djece (2018.)

CILJNA VRIJEDNOST 2030.

1,80 djece

Stopa ukupnog (totalnog) fertiliteta 2011. - 2020.

Međupopisni podaci pokazuju kako je u Republici Hrvatskoj zabilježen rast totalne stope fertiliteta (TFR) na razinu koja se gotovo izjednačuje s europskom prosječnom vrijednosti TFR-a, a koji se u posljednjim godinama općenito smanjuje.

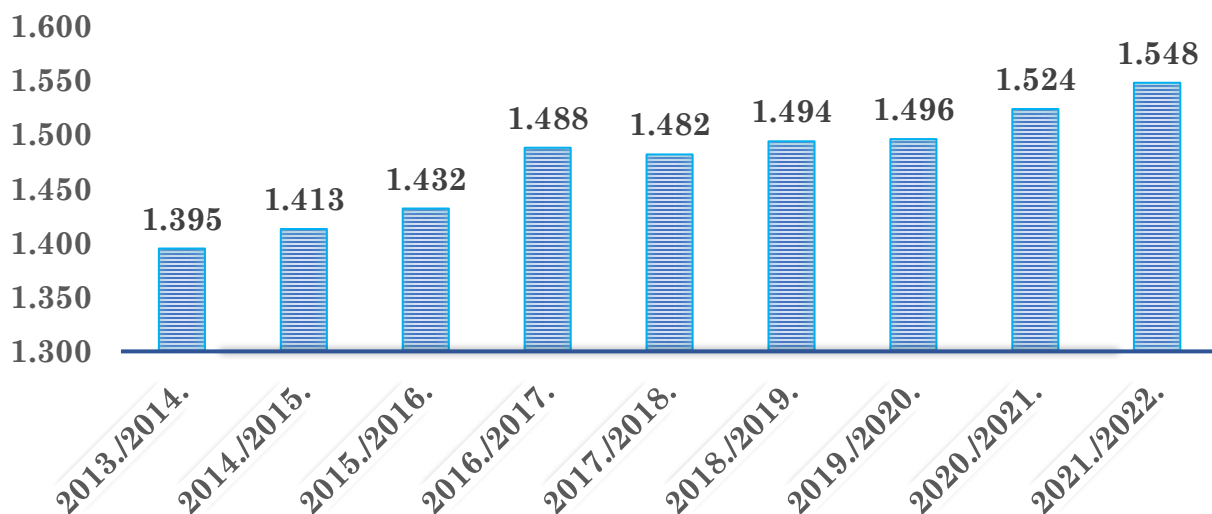
Povećanje TFR-a ključno je za dugoročnu stabilnosti populacije i ekonomski razvoj Republike Hrvatske te će ovaj kontinuirani pozitivni rast imati povoljan učinak na društvo.

TFR u Republici
Hrvatskoj 2020.
godine

Dječji vrtići u Republici Hrvatskoj

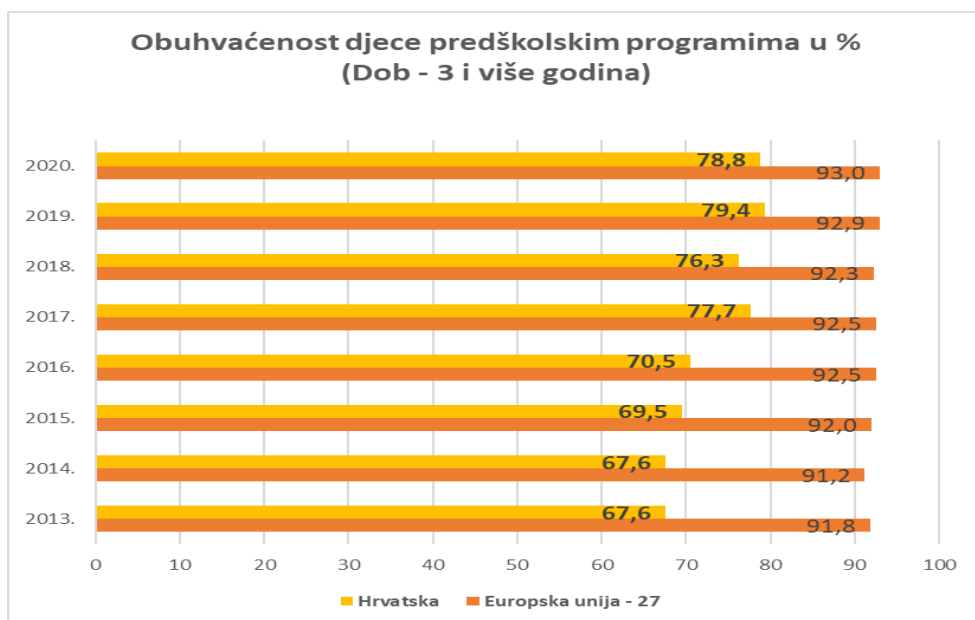
Prema podacima Državnoga zavoda za statistiku, početkom pedagoške godine 2021./2022. bilo je 1.708 ustanova koje ostvaruju programe predškolskog odgoja i naobrazbe, od toga broja 1.548 dječjih vrtića.

BROJ DJEČJIH VRTIĆA U REPUBLICI HRVATSKOJ

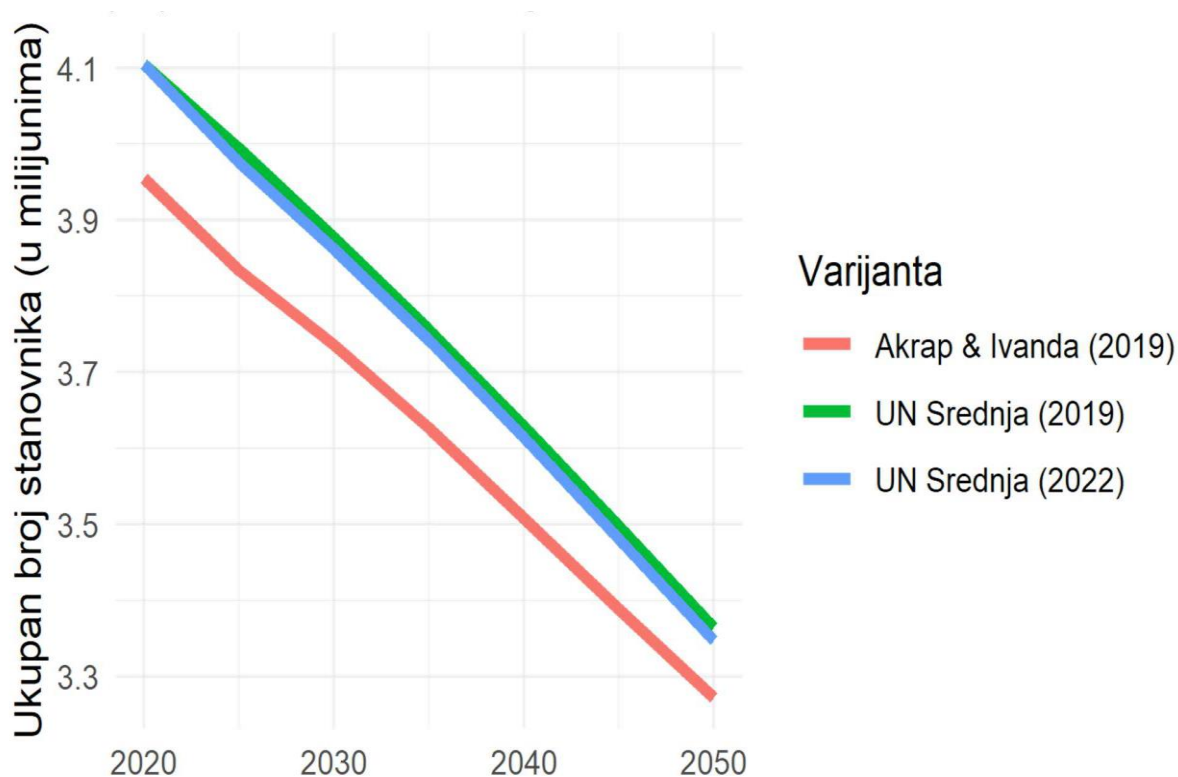

Broj dječjih vrtića od ulaska u Europsku uniju povećao se za 153, što je povećanje od 9,9 %.

Od ukupnog broja vrtića, 372 su samostalna bez područnih odjela, 283 dječja vrtića imala su u svom sastavu područne odjele, a bila su i 893 područna odjela.

Projekcije stanovništva Republike Hrvatske do 2050. godine

Izvor: obrada autora, UN (2022; 2019) i Akrap & Ivanda (2019)

Sve prikazane varijante projekcija stanovništva Republike Hrvatske do 2050. godine rezultiraju značajnim padom broja stanovništva. Sve navedene projekcije temelje se na nultim migracijama pa bi u slučaju nastavka iseljavanja ili novog iseljeničkog vala ukupan broj stanovnika bio i manji od projiciranoga. Srednje varijante UN-a ili Akrapa i Ivande (2019.) daju 3,35, odnosno 3,27 milijuna stanovnika u Hrvatskoj 2050., odnosno 2051. godine. Važno je

naglasiti kako novija revizija UN-ovih projekcija (2022.) u odnosu na prethodnu (2019.) dodatno snižava ukupan broj stanovnika u Hrvatskoj te za početnu godinu projekcija (2022.) uzima precijenjen broj stanovnika (4.041.171).

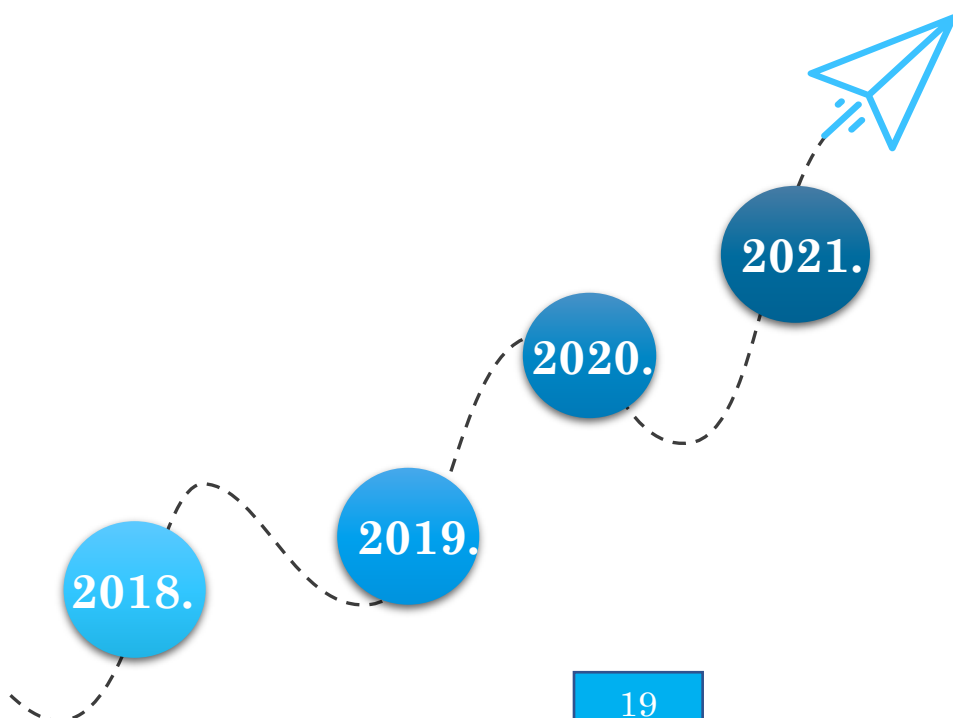
3

Prikupljanje podataka o demografskim mjerama jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave

Središnji državni ured za demografiju i mlade prikuplja podatke o demografskim mjerama koje provode tijela državne uprave i jedinice lokalne i regionalne (područne) samouprave (u daljnjem tekstu: JLP(R)S). Mjere se prikupljaju na godišnjoj razini, počevši od 2018. godine. Svrha je prikupljanja navedenih podataka praćenje demografskih mjera i izvještavanje javnosti o demografskim mjerama koje se provode u Republici Hrvatskoj, čime se pridonosi kvalitetnoj provedbi demografskih mjera, a ujedno služi i kao orijentir pri kreiranju demografskih politika. Najveći je odaziv ostvaren upravo 2022. godine, i to od strane

jedinica lokalne i regionalne (područne) samouprave, i to sa **stopom anketnog odaziva od 100%**. Visoka stopa navedenog odaziva zasigurno doprinosi ne samo detaljnijem uvidu u demografske mjere JLP(R)S-a, nego i pruža eventualne mogućnosti za donošenje učinkovitih mjera i kreiranja učinkovitijih politika u cilju poboljšanja demografske slike

100 %
2022.

Zanimljivo je istaknuti kako se u 2022. godini bilježi porast jedinica lokalne i regionalne samouprave koje isplaćuju sredstva za rođenje djeteta. Čak **99%** od anketiranog uzorka općina i gradova **isplaćuje određeni iznos roditeljima kao pomoć prilikom rođenja djeteta, s time da svi anketirani gradovi nude financijsku potporu za rođenje djeteta.**

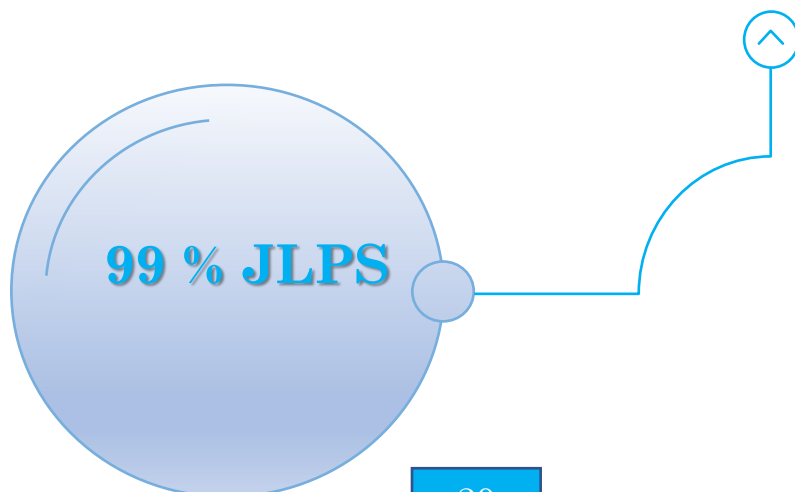
Prema indeksu razvijenosti, VI. skupina jedinica lokalne samouprave izdvaja najveći iznos potpore, a od I. do IV. skupine indeksa razvijenosti prosječan iznos opada neovisno o broju djece. Govoreći o visini potpora, financijska potpora raste s većim brojem djece u općinama, gradovima i županijama. Isto tako važno je napomenuti kako mnoge jedinice lokalne samouprave izdvajaju višestruko veća sredstva kao potporu za rođenje trećeg i svakog sljedećeg djeteta od prosječnog iznosa. Bitno je istaknuti kako je, u pogledu općina i gradova, prosječan iznos financijske potpore u 2022. godini narastao u odnosu na 2021. godinu. U pogledu cijene roditeljskoga

udjela, rezultati ankete pokazali su kako ona raste s povećanjem razvijenosti jedinice lokalne samouprave.

Iznimka je u odnosu na treće dijete kod kojeg je iznos roditeljskoga udjela među razvijenijim jedinicama lokalne samouprave neznatno niži nego među manje razvijenim jedinicama lokalne samouprave. Cijena usluga dječjih vrtića razlikuje se u jedinicama lokalne samouprave, a u pojedinim županijama znatno je viša u odnosu na druge županije.

Razlog navedenomu može biti u tome što je u manje razvijenijim županijama u nešto nižoj mjeri prisutan cjelodnevni/dvosmjenski program i/ili produženi rad čija je cijena programa viša u odnosu na npr. poludnevne programe. Dvosmjenski i/ili produženi rad dječjih vrtića još uvijek nije prisutan u većini jedinica lokalne samouprave

**ISPLAĆUJE ODREĐENI
IZNOS RODITELJIMA KAO
POMOĆ PRILIKOM
ROĐENJA DJETETA**

U pogledu obrazovanja, jedinice lokalne i regionalne samouprave imaju mnogobrojne ovlasti, posebice u dijelu osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja, a uvažavajući činjenicu da je nabava udžbenika u osnovnim školama, počevši od školske godine 2019./2020., besplatna, jer se sredstva za navedeno osiguravaju u državnom proračunu.

U ovome je dijelu važno istaknuti dobar primjer nadopunjavanja državne i lokalne politike u pogledu osnovnoškolskog obrazovanja koji se očituje u činjenici da nabavu radnih bilježnica i radnih materijala u osnovnim školama sufinancira 92% ili 117 gradova, odnosno 85% ili 362 općine.

Kada govorimo o troškovima financiranja troškova školske prehrane, većina gradova i općina sufinancira roditelje u navedenim troškovima školske prehrane. To u postotku predstavlja čak 63% gradova i 54% općina.

Prema rezultatima ankete 45% gradova i 31% općina ulaže između 10-20% lokalnog proračuna u predškolski odgoj i obrazovanje. Između 20% i 30% lokalnog proračuna ulaže 14 gradova i 35 općina, dok 5 gradova i čak 22 općine ulažu više od 30% proračuna u predškolski odgoj i obrazovanje. Troškove u području zdravstva na različite načine sufinancira 76% gradova u odnosu na 46% općina i 81% županija. Manji broj općina/gradova/županija

sufinancira savjetovališta za obitelj, brak i/ili roditeljstvo, odnosno ukupno 10%.

U postotku oko jedne četvrtine gradova i županija sufinancira navedena savjetovališta, dok samo 5% općina financira savjetovališta za obitelj, brak i roditeljstvo.

92% gradova

85% općina

sufinancira nabavu
radnih bilježnica u
osnovnim školama

Iz provedenoga anketnog upitnika i objedinjenih podataka možemo zaključiti kako lokalne jedinice iz godine u godinu povećavaju kapacitete dječjih vrtića, povećavaju potpore za novorođenu djecu, osmišljavaju nove programe koji se odnose na stambeno zbrinjavanje mladih obitelji i ostale mjere usmjerene na zadržavanje mladih na svom području, a sve kako je ranije i izloženo.

U cilju sveobuhvatnog informiranja, a posljedično i poticanja JLP(R)S-a na kreiranje i

primjenu daljnjih demografskih mjera, u suradnji s drugim tijelima, kojima se stvara pozitivna klima i poboljšava kvaliteta života građana, Središnji državni ured za demografiju i mlade nastaviti će provoditi prikupljanje podataka o mjerama s demografskim učinkom budući da to predstavlja dobar temelj za daljnji razvoj demografskih mjera te donošenje adekvatnih demografskih politika.

4

Potpore za održavanje i razvoj predškolske djelatnosti u gradovima i općinama Republike Hrvatske

S obzirom na to da su rani i predškolski odgoj te obrazovanje temelj cjeloživotnog učenja te je njihova uloga stvaranje uvjeta za potpun i skladan razvoj djetetove osobnosti, dostupnost ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja svakom djetetu mora biti temeljni cilj koji proizlazi iz prava djece na brigu i jednak razvoj. Navedena dostupnost pretpostavlja smanjivanje regionalnih razlika u kvaliteti i cijeni predškolskog odgoja, dovoljan broj odgojitelja, dogradnju postojećih te izgradnju novih vrtića kako bi se svakom djetetu u Hrvatskoj osigurao kvalitetan odgoj i obrazovanje od najranije dobi, a obiteljima pomoglo u odgoju i obrazovanju njihove djece u sve zahtjevnijemu životnom okružju. Nakon velikih ulaganja zadnjih godina u

predškolske ustanove (izgradnja, dogradnja, rekonstrukciju, opremanje) potrebno je osigurati održivost financiranja predškolskih ustanova s naglaskom na slabije razvijene jedinice lokalne i regionalne samouprave.

Sukladno navedenomu država se postupno uključuje financirajući održavanje i razvoj predškolskog odgoja. Time utječe na financijsku dostupnost vrtića, odnosno iznos roditeljskog sufinanciranja.

U skladu s tim je i pokrenut navedeni Program potpore za održavanje i razvoj predškolskog odgoja.

Ciljevi mjere

1

Osiguravanje rada dječjih vrtića

2

Poticanje ostanka mladih obitelji za ostanak u svojoj životnoj sredini

3

Ostanak u ruralnim i slabije razvijenim/potpomognutim područjima te razvoj politika dostupnosti predškolskog odgoja

Na taj se način promiče odgoj i obrazovanje koje aktivno potiče cjelovit individualni razvoj svakog djeteta i mlade osobe, promiče se društvena jednakost i demokratske vrijednosti te se snažno pridonosi društvenom i gospodarskom razvitku zemlje. Teži se uspostavi odgojno-obrazovnog sustava koji svakoj osobi omogućuje stjecanje znanja, vještina i stavova potrebnih za uspješan život u suvremenom društvu. To svakako podrazumijeva poštivanje pedagoškoga standarda kojim se definiraju standardi u odnosu broja djece i veličine grupe. Navedena mjera ima za cilj i ravnomjerniju prostornu dostupnost dječjih vrtića kao i senzibiliziranje osnivača dječjih vrtića (jedinica lokalne samouprave), roditelja i šire javnosti te lokalnih zajednica za razumijevanje potreba za uključivanjem što većeg broja djece ranog i predškolskog sustava u kvalitetne programe te poticanje društva na zaštitu i osnaživanje uloge obitelji.

U **2019./2020.** godini Središnji državni ured za demografiju i mlade sufinancirao je iznos od 500 kuna po djetetu mjesečno za maksimalno 50 djece po prijavitelju (za 11 mjeseci u pedagoškoj godini 2019./2020.) za troškove koji čine ekonomsku cijenu usluge boravka djeteta u vrtiću (izdatci za radnike, prehrana djece, materijalni troškovi / komunalije). Ukupna vrijednost Javnog poziva

općinama indeksa razvijenosti od I. do IV. skupine i ostalima, sukladno uvjetima i kriterijima prihvatljivosti prijavitelja za financijsku potporu za održavanje i razvoj predškolske djelatnosti u 2020. godini, iznosio je 13,5 milijuna kuna iz Državnoga proračuna za 2020. godinu. Ukupno je potpisano 76 ugovora o dodjeli financijskih sredstava s općinama, a navedenim projektom obuhvaćeno je 2680 djece. Kao jedan od rezultata ističe se i smanjenje roditeljskoga udjela u ekonomskoj cijeni.

Mjera se nastavila provoditi u **2020./2021.** godini, s time da je u rujnu objavljen Javni poziv i gradovima indeksa razvijenosti od I. do IV. skupine za financijsku potporu za održavanje i razvoj predškolske djelatnosti u 2021. godini. Tada su navedenu financijsku potporu ostvarile 94 općine i 15 gradova. Za općine je bilo izdvojeno 16,7 mil. kuna, a za gradove 3,3 mil. kuna, a obuhvaćeno je 3813 djece. U 2021./2022. godini povećan je iznos financijske potpore za općine na 20 mil. kuna, od čega je 18,5 mil. kuna bilo rezervirano za općine razvrstane od I. do IV. skupine po indeksu razvijenosti, a 1,5 mil. kuna za općine razvrstane od V. do VIII. skupine po indeksu razvijenosti, a čiji su rashodi poslovanja za predškolsku djelatnost u 2020. godini iznosili najmanje 25,01% u odnosu na ostvarene prihode poslovanja.

U **2021./2022.** godini provedena su ukupno četiri javna poziva usmjerena općinama I. do IV. skupine, općinama V. do VIII. skupine, gradovima I. do IV. skupine i gradovima V. do VIII. skupine razvijenosti.

Javnim pozivom općinama I. do IV. skupine razvijenosti potpisano je ukupno 97 ugovora ukupne vrijednosti 18,5 mil. kuna. Maksimalna potpora po prijavitelju iznosila je 220.000 kuna, a njom je obuhvaćeno maksimalno 40 djece.

Javnim pozivom općinama V. do VIII. skupine razvijenosti potpisano je ukupno 7 ugovora ukupne vrijednosti 1,5 mil. kuna. Maksimalna potpora po prijavitelju iznosila je 220.000 kuna, a njom je obuhvaćeno maksimalno 40 djece.

Javnim pozivom gradovima I. do IV. skupine razvijenosti potpisano je ukupno 97 ugovora ukupne vrijednosti 6,1 mil. kuna. Maksimalna potpora po prijavitelju iznosila je 247.500 kuna, a njom je obuhvaćeno maksimalno 45 djece.

Javnim pozivom gradovima V. do VIII. skupine razvijenosti potpisano je ukupno 97 ugovora ukupne vrijednosti 6,6 mil. kuna.

Maksimalna potpora po prijavitelju iznosila je 412.500 kuna, a njom je obuhvaćeno maksimalno 75 djece.

Središnji državni ured za demografiju i mlade nastaviti će s provedbom demografskih mjera pružajući potporu lokalnoj i regionalnoj (područnoj) samoupravi u provedbi vlastitih djelatnosti koji su usmjereni na djecu, obitelj i demografski razvoj kroz Programe potpore gradovima i općinama Republike Hrvatske za održavanje i razvoj predškolske djelatnosti, a kao odgovor na izazove s kojima se Republika Hrvatska i nadalje susreće u sustavu ranog i predškolskog odgoja.

U nastavku je navedena tablica koja prikazuje odnos provedenih mjera i Poziva JLP(R)S-a za održavanje i razvoj predškolske djelatnosti u općinama i gradovima u prethodne tri pedagoške godine.

2022.

**Tri javna poziva vrijednosti
32,7 mil. kuna = 4,34 mil. eura
Obuhvaćeno je ukupno 6.076
Sklopljeno je 145 ugovora**

Tablica: Prikaz do sada provedenih mjera i poziva jedinicama lokalne samouprave za održavanje i razvoj predškolske djelatnosti u općinama i gradovima Republike Hrvatske

	Broj ugovora	Ugovorena sredstva	Broj djece	Maksimalna potpora po prijavitelju	Maksimalan broj djece
2019./2020.					
Općine	76	13,5 mil. HRK 1,8 mil. EUR	2.680	275.000 HRK 36.500 EUR	50
2020./2021.					
Općine	94	16,7 mil. HRK 2,2 mil. EUR	3.231	220.000 HRK 29.200 EUR	40
Gradovi	15	3,3 mil. HRK 438.000 EUR	600	220.000 HRK 29.200 EUR	40
2021./2022.					
Općine I. – IV.	97	18,5 mil. HRK 2,5 mil. EUR		220.000 HRK 29.200 EUR	40
Općine V. – VIII.	7	1,5 mil. HRK 200.000 EUR		220.000 HRK 29.200 EUR	40
Općine ukupno	104	20 mil. HRK 2,7 mil. EUR	3.768		
Gradovi I. – IV.	25	6,1 mil. HRK 809.000 EUR		247.500 HRK 32.850 EUR	45
Gradovi V. – VIII.	16	6,6 mil. HRK 876.000 EUR		412.500 HRK 54.750 EUR	75
Gradovi ukupno	41	12,7 mil. HRK 1,7 mil. EUR	2.308		

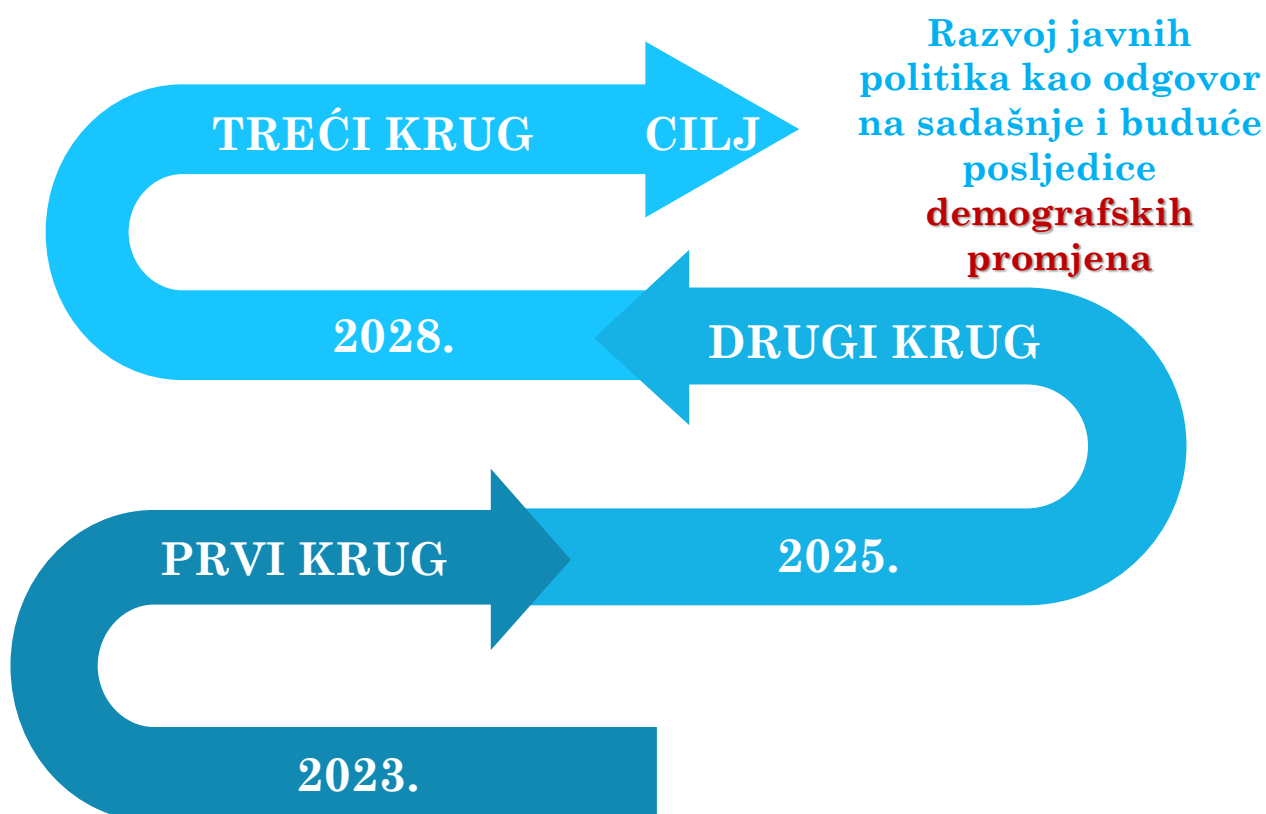
5

Istraživački projekt *Generations & Gender Programme Hrvatska*

Generations & Gender Programme (u nastavku: GGP) longitudinalno je istraživanje namijenjeno praćenju pojedinaca tijekom čitavoga njihova života ili tijekom duljega razdoblja. Taj je pristup jedinstven i daje povratne informacije o učincima određenih javnih politika ili intenzivnih društveno-ekonomskih promjena na živote pojedinaca. Projekt se namjerava provesti u tri kruga prikupljanja podataka. Prvi krug prikupljanja podataka u 2023., drugi krug prikupljanja podataka u 2025., treći krug prikupljanja podataka u 2028. godini. Ciljane skupine su osobe od 18 do 59

godina života. Središnji državni ured za demografiju i mlade sudjeluje u istraživanju u suradnji s Ekonomskim fakultetom u Zagrebu.

GGP korisnicima pruža izvor podataka otvorenoga pristupa za međunacionalne usporedne ankete i kontekstualne podatke. Program vodi mreža vodećih europskih istraživačkih centara iz polja demografije, a fokus su im demografski trendovi i njegovi činitelji. Ovo je jedino takvo istraživanje koje će se početi provoditi u Republici Hrvatskoj 2023. godine.

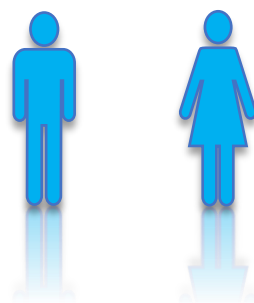

GGP istraživačka

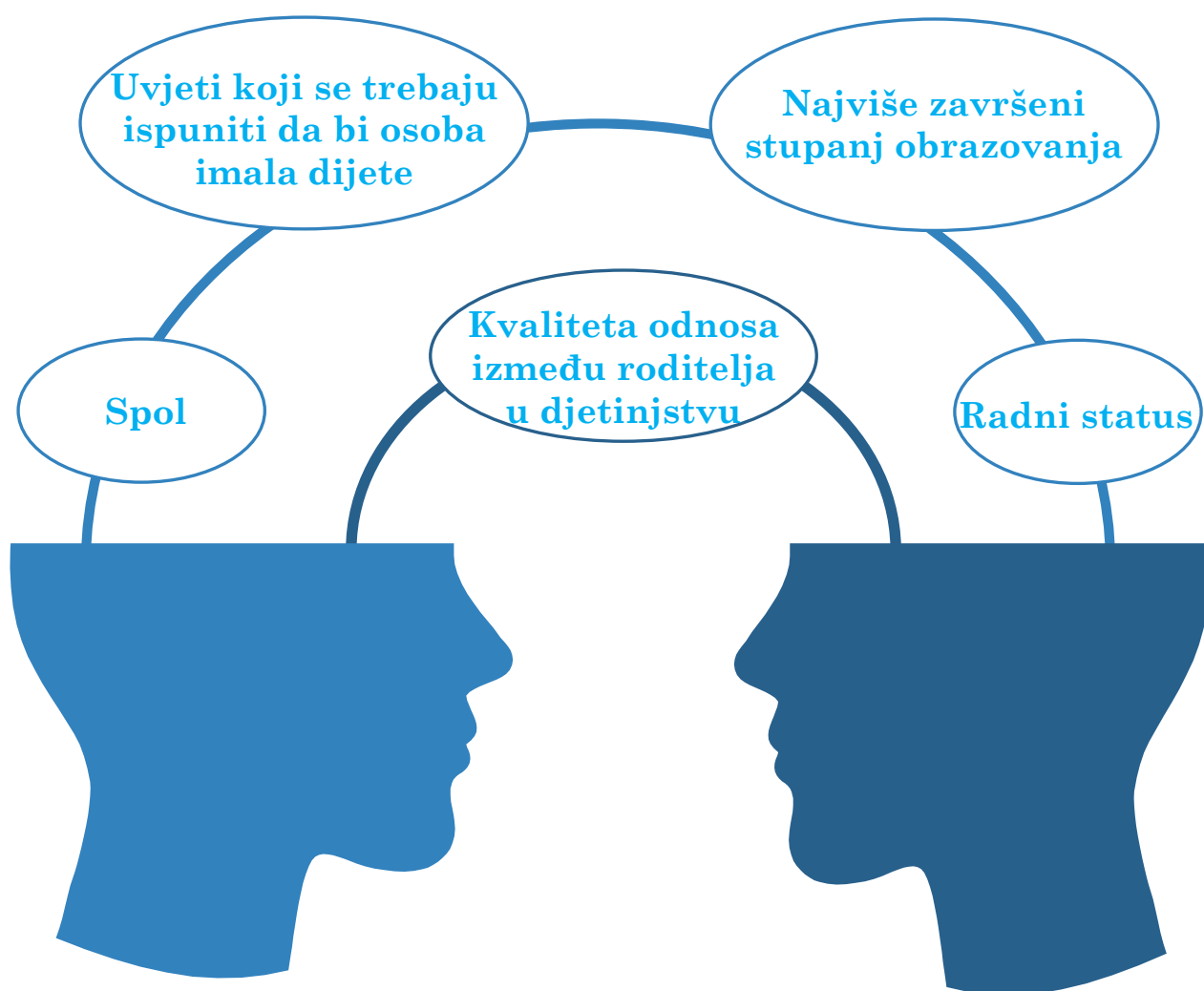
infrastruktura nastoji potaknuti vrhunsku i inovativnu znanost stvaranjem visokokvalitetnih podataka za provedbu ciljanih istraživanja i donošenje na dokazima utemeljenih politika, čiji bi se učinci na demografske procese i obiteljsku dinamiku s takvom podatkovnom podlogom mogli dobro izmjeriti i ocijeniti. **Važnost GGP-a posebno je vidljiva u istraživačkim područjima vrlo niskog fertiliteta, tranzicije mladih u odraslu dob, obiteljske dinamike, mobilnosti i migracije.** GGP se, osim navedenim, bavi i brojnim drugim važnim temama: time kako digitalni kontakti oblikuju obiteljski život, međugeneracijskim prijenosom različitih demografskih ponašanja, mjerenjem zdravlja, psihološkog blagostanja i usamljenosti, povjerenjem u druge i planiranjem budućnosti, vrednotama i religioznošću i sl. Većina je upitnika fiksna i zajednička svim zemljama koje sudjeluju u GGP istraživanju, no nacionalnim timovima dopušteno je dodavanje manjeg broja pitanja koja smatraju osobito važnima u nacionalnom kontekstu. Jedinstvena je vrijednost GGP-a fokus na osobama starosne dobi između

18 i 59 godina života te na odnosima među spolovima i generacijama.

Ispunjavanje *online* upitnika traje u prosjeku 45 minuta. Zbog velikog uzorka (minimalno **5000 ispitanika**) GGP omogućuje i analizu društvenih podskupina, uključujući manjine i ranjive skupine kako bi se bolje razumjele njihove potrebe i promicala socijalna uključenost. Na kraju je važno istaknuti da je detaljna analiza uzroka i posljedica demografskih promjena u nekim europskim zemljama (npr. u Hrvatskoj) otežana zbog znatnog nedostatka visokokvalitetnih i međunarodno usporedivih podataka. Podatci iz GGP-a mogu služiti kao ključan izvor informacija za tvorce politika u novim zemljama članicama Europske unije koje prolaze kroz duboke društvene, demografske, ekonomske i političke promjene. Razumijevanje tih promjena i njihovih političkih implikacija važno je za sve europske zemlje. Te promjene teško je interpretirati, ali ih je lakše razumjeti kada se promatraju iz perspektive više zemalja, i to na temelju usporedivih anketnih instrumenata.

Implementacija jednoga ovakvog velikog europskog demografskog istraživanja, koje stavlja naglasak na mladu populaciju u reproduktivnoj dobi, od osobite je koristi za one države članice koje imaju najveće demografske izazove poput Hrvatske te bi doprinijelo ne samo transferu znanja i uspješnih politika u slabije razvijene države članice već i većoj socijalnoj koheziji unutar Europske unije.

Pitanja pokrivaju širok raspon tema (modula), a poseban su fokus povijest života i partnerstva, djetinjstvo i sociodemografski status roditelja, život s roditeljima i tranzicija u odraslu dob, ekonomska aktivnost, dohodak i imovina kućanstva, spolno zdravlje i fertilitet, međugeneracijski odnosi, spolna ravnopravnost i podjela kućanskih poslova, usklađivanje posla i obitelji, vrednote, stavovi, blagostanje i zdravlje.

6

Program podrške poboljšanju materijalnih uvjeta u dječjim vrtićima

Ustrojstvom Središnjega državnog ureda za demografiju i mlade nastavila se usmjerenost Vlade Republike Hrvatske na rješavanje demografskih problema u Republici Hrvatskoj. Proaktivna demografska politika preduvjet je unaprjeđenja demografske slike i strukture stanovništva.

Rani i predškolski odgoj i obrazovanje temelj su cjeloživotnog učenja. Njegova je uloga stvaranje uvjeta za potpun i skladan razvoj djetetove osobnosti. Stoga dostupnost ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja svakom djetetu mora biti temeljni cilj koji proizlazi iz prava djece na skrb i jednak razvoj, ali i iz znanstvenih dokaza da se sustavan, siguran i cjelovit razvoj djece postiže njihovim ranim uključivanjem u predškolske ustanove.

Dostupnost ranog i predškolskog odgoja svakom djetetu pretpostavlja

smanjivanje regionalnih razlika u kvaliteti i cijeni predškolskog odgoja, dovoljan broj odgojitelja, dogradnju postojećih te izgradnju novih vrtića kako bi se svakom djetetu u Hrvatskoj osigurao kvalitetan odgoj i obrazovanje od najranije dobi, a obiteljima pomoglo u odgoju i obrazovanju njihove djece u sve zahtjevnijemu životnom okružju.

U cilju demografske obnove potrebno je osigurati mjere i/ili usluge koje bi zadovoljile potrebe obitelji s djecom rane i predškolske dobi i kako bi se stvorili preduvjeti za njihov ostanak u zajednici. S tim ciljem Središnji državni ured za demografiju i mlade kroz **Program podrške poboljšanju materijalnih uvjeta u dječjim vrtićima** osigurava infrastrukturne i materijalne kapacitete za povećanje dostupnosti ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja u Republici Hrvatskoj.

Program podrške poboljšanju materijalnih uvjeta u dječjim vrtićima ima za cilj promicati i koordinirati sustavne mjere u dječjim vrtićima kojima se pokazuje briga za najmlađu populaciju i najreproduktivniju skupinu roditelja

Program je koncipiran kao odgovor na razvojne prioritete lokalne i područne razine te predstavlja podršku jačanju socijalne kohezije i održivog razvoja kroz ulaganje u izgradnju / nastavak izgradnje ili nadogradnju objekata, sanaciju, rekonstrukciju, adaptaciju objekata ili dijela objekata, opremanje fiksnom opremom, uređenje okoliša te uređenje vanjskih terena.

Ulaganje u objekte dječjih vrtića pridonosi poboljšanju materijalnih uvjeta kao i podizanju kvalitete pedagoških standarda te pridonosi ublažavanju postojećih regionalnih nejednakosti, osobito u prostornoj dostupnosti dječjih vrtića. Sredstvima Programa pomaže se jedinicama lokalne samouprave, osnivačima dječjih

vrtića, u samoj provedbi projekata te se navedenim ulaganjima pridonosi poboljšanju materijalnih uvjeta u dječjim vrtićima kao i podizanju kvalitete pedagoških standarda ujedno ublažavajući regionalne nejednakosti.

U svrhu veće dostupnosti usluga za svu djecu predškolske dobi, kroz **Poziv za prijavu projekata usmjerenih na poboljšanje materijalnih uvjeta u dječjim vrtićima u 2021. godini**, nastavlja se ulaganje u izgradnju i dogradnju ustanova ranog predškolskog odgoja, s ciljem osiguravanja jednakih mogućnosti za uključivanje svakog djeteta u njihove programe u gradovima, ali i u ruralnim sredinama.

U 2021. godini uložena su financijska sredstava u projektiranje, izgradnju/nastavak izgradnje ili nadogradnju objekata, sanaciju, rekonstrukciju, adaptaciju objekata ili dijela objekata, opremanje fiksnom opremom, uređenje okoliša te uređenje vanjskih terena.

Na Poziv se prijavilo ukupno **171 jedinica lokalne samouprave i Grad Zagreb**, dok su pravo na sufinanciranje ostvarile 103 jedinice lokalne samouprave. Projekti su se u 2021. godini sufinancirali u iznosu od **32,5 milijuna** kuna sredstava iz Državnoga proračuna, **ukupno 98** objekata dječjih vrtića, a od toga se njih 76 nalazi u potpomognutim područjima. **Mjerom su obuhvaćeni objekti dječjih vrtića u 20 županija Republike Hrvatske** (26 gradova i 72 općine)

Program podrške poboljšanju materijalnih uvjeta u dječjim vrtićima u **2022. godini** usmjeren je na provođenje poticajne demografske i obiteljske politike, kroz razvoj i unaprjeđenje postojećih kapaciteta vanjskih terena, igrališta i sportskih dvorana dječjih vrtića kako bi se omogućila raznolikost prostora za igru te doprinijelo poboljšanju sigurnosti djece u prostorijama objekta i izvan njega. Središnji državni ured u 2022. godini nastavlja s provedbom Programa kao jednom od demografskih mjera kojom se želi poduprijeti ostanak obitelji s djecom u ruralnim i slabije razvijenim područjima. Dostupni i priuštivi dječji vrtići roditeljima omogućuju sudjelovanje na tržištu rada, dok djeca imaju najbolju moguću skrb koja im je nužna za razvoj i odgoj. Time se stvaraju uvjeti i pozitivno

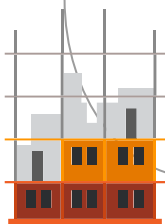
okruženje za ostanak mladih ljudi u svojim sredinama te se neizravno utječe na njihove odluke za osnivanje obitelji i rađanje željenoga broja djece. Uzimajući u obzir stalnu potrebu za poboljšanjem materijalnih uvjeta u ustanovama ranog predškolskog odgoja, važnosti daljnjeg širenja mreže dječjih vrtića te razvoju priuštivih programa ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja, Središnji državni ured za demografiju i mlade raspisao je Poziv za prijavu projekata usmjerenih na poboljšanje materijalnih uvjeta u dječjim vrtićima u 2022. godini. **Ukupan iznos sredstava osiguran za provođenje Programa u 2022. godini iznosio je 11 milijuna kuna, a na Poziv su se odazvale 174 jedinice lokalne samouprave.**

Odlukom o raspodjeli financijskih sredstava pravo na sufinanciranje ostvarilo je **96 jedinica lokalne samouprave** za objekte dječjih vrtića u potrebi uređenja vanjskih terena, igrališta i sportskih dvorana dječjih vrtića.

Programom će biti sufinancirani projekti usmjereni na poboljšanje materijalnih uvjeta dječjih vrtića u **19 županija**, odnosno **20 gradova** i **76 općina**. Od ukupno 96 objekata odabranih za sufinanciranje pravo na sufinanciranje u vrijednosti od **9,5 milijuna** kuna ostvarila su **82 objekta** koja se nalaze u potpomognutim područjima.

7

Konferencija o budućnosti Europe

Središnji državni ured za demografiju i mlade organizirao je 07.10.2021. u Zagrebu konferenciju pod nazivom *Demografski izazovi Republike Hrvatske i Europske unije nakon COVID-19 pandemije* u sklopu zajedničke Konferencije o budućnosti Europe koja je predstavljala jedinstvenu priliku da europski građani rasprave o budućim europskim smjerovima i prioritetima djelovanja javnih politika. Europska, nacionalna, regionalna i lokalna tijela, kao i civilno društvo i druge organizacije kroz cijelu godinu organizirali su događanja, konferencije, panele, skupštine na ovu temu. Europski parlament, Vijeće i Europska komisija obvezali su se saslušati Europljane i na temelju dobivenih preporuka poduzeti daljnje korake u okviru svojih nadležnosti, pri

čemu mladi imaju središnju ulogu u oblikovanju budućnosti europskog projekta.

Na konferenciji koju je organizirao Središnji državni ured za demografiju i mlade priliku za izlaganje imali su priznati hrvatski i europski znanstvenici s područja demografije i mladih, djelatnici iz civilnog i javnog sektora. Posebno naglašavamo da su hrvatski građani imali priliku iskazati svoje mišljenje jer je od strane Središnjeg državnog ureda izrađeno anketno istraživanje naziva: *Mišljenje građana o utjecaju epidemije bolesti COVID-19 na demografsku sliku Republike Hrvatske*. U toj su anketi imali priliku postaviti pitanja, a odabrana su pitanja postavljena izlagačima na konferenciji.

Nadalje, na višejezičnoj digitalnoj platformi građani su mogli razmjenjivati ideje i davati svoj doprinos. Svi poslani sadržaji prikupljeni su i objavljeni tijekom cijelog trajanja Konferencije. Preko Europskih panela građana i građanki raspravljalo se o različitim temama i iznosile preporuke. Plenarne skupštine konferencije osiguravaju da se o preporukama nacionalnih i europskih panela građana i građanki, grupiranih po temama, raspravlja bez unaprijed određenog ishoda. Jednogodišnje rasprave, debate i suradnje između građana i političara o budućnosti Europe kulminirale su izvješćem koje je 9. svibnja 2022. predano predsjednicima institucija EU-a. Izvješće navodi 49 prijedloga i više od 320 mjera uključujući konkretne ciljeve. Sada je na Europskome parlamentu, Vijeću EU-a i Europskoj komisiji da slijede te prijedloge, svaki u skladu sa svojim područjem nadležnosti. Uz pomoć mišljenja građana i znanstvenika izrađeni su zaključci konferencije *Demografski izazovi Republike Hrvatske i Europske unije nakon COVID-19 pandemije*. S obzirom na odgovore građana neki od važnijih zaključaka su sljedeći: Epidemija bolesti COVID-19 uzrokovala je otežavanje uvjeta roditeljstva kao i smanjenje obuhvata djece u dječjim vrtićima. Time je potrebno ulagati u širenje dostupnosti programa predškolskog odgoja i obrazovanja jer je pravo

na obrazovanje djeteta jedno od osnovnih razvojnih prava propisanih Konvencijom o pravima djeteta i ostalim međunarodnim dokumentima.

Budući da su građani iskazali odgovor da je epidemija bolesti COVID-19 u većoj mjeri utjecala na povećanje siromaštva i socijalne isključenosti te na nesigurnost radnih uvjeta, potrebno je posvetiti pozornost obiteljima kojima prijeti siromaštvo (samohrani roditelji i velike obitelji) jer je nezaposlenost roditelja jedan od najčešćih uzroka siromaštva i raspada obitelji. Potrebna je provedba longitudinalnih demografskih istraživanja s usporedivim podacima na razini zemalja članica Europske unije. Potrebna je uspostava nacionalnih registara stanovništva s usporedivim podacima na razini Europske unije (izlaganje i odgovor na pitanje građana). Potrebno je donošenje mjera koje će ublažiti posljedice pandemije bolesti COVID-19 na život starijih osoba. S obzirom na to da se većina ispitanika slaže da će se digitalna pismenost dodatno razvijati u Europi, potrebno je ulaganje u digitalizaciju društva te dodatno digitalno opismenjivanje stanovništva, koje je predviđeno Nacionalnim planom oporavaka i otpornosti.

K O B E

Konferencija o budućnosti Europe

Uzimajući u obzir status mladih tijekom pandemije COVID-19, potrebna su dodatna ulaganja u osnaživanje položaja mladih. Ponajprije je potrebno dodatno poticati stambeno zbrinjavanje mladih te osnaživanje njihova položaja na tržištu rada, posebice osoba zaposlenih u prekarnim poslovima.

Demografske i klimatske promjene te digitalna transformacija dio su globalnih trendova koji oblikuju način na koji živimo i radimo

Registar stanovništva omogućit će prikupljanje demografskih podataka u realnom vremenu s ciljem jasnog i ciljanog usmjeravanja proračunskih sredstava

**Zaključci Konferencije -
Demografski izazovi Republike Hrvatske i
Europske unije
nakon Covid-19 pandemije**

Potrebno je provesti longitudinalno istraživanje namijenjeno praćenju pojedinaca tijekom čitavoga njihova života ili tijekom duljeg razdoblja

Ključno je sinergijsko djelovanje država članica Europske unije na svim razinama kako bismo kreirali politike koje se odnose na potrebe građana Europske unije i stanovništva koje se mijenja

Uz prikupljanje demografskih mjera jedinica lokalne i regionalne samouprave, Središnji državni ured za demografiju i mlade prikuplja i mjere s demografskim učinkom tijela državne uprave. Od tijela državne uprave zatraženo je da dostave podatke o provedenim mjerama u razdoblju od 2011.-2021. godine, kao i o onim mjerama koje se planiraju od 2022. godine nadalje. U 2022. godini, dobili smo povratne informacije od 19 tijela državne uprave.

Nadalje navodimo neke od odabranih mjera s demografskim učinkom koje bi mogle zainteresirati javnost. Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske provodit će mjeru privlačenja mladih naraštaja iz hrvatskog iseljništva / dijaspora na dolazak, školovanje i studij u Republici Hrvatskoj. Provedbom ove mjere potiče se približavanje Republike Hrvatske mladima u iseljništvu i njihov dolazak na školovanje i studij u Hrvatsku. Putem osmišljenih i organiziranih programa dolazaka u Republici Hrvatskoj koji obuhvaćaju iskustvena putovanja, škole hrvatskog jezika, različite kulturne i obrazovne programe potiče se upoznavanje Republike Hrvatske, boravak i ostanak u Hrvatskoj.

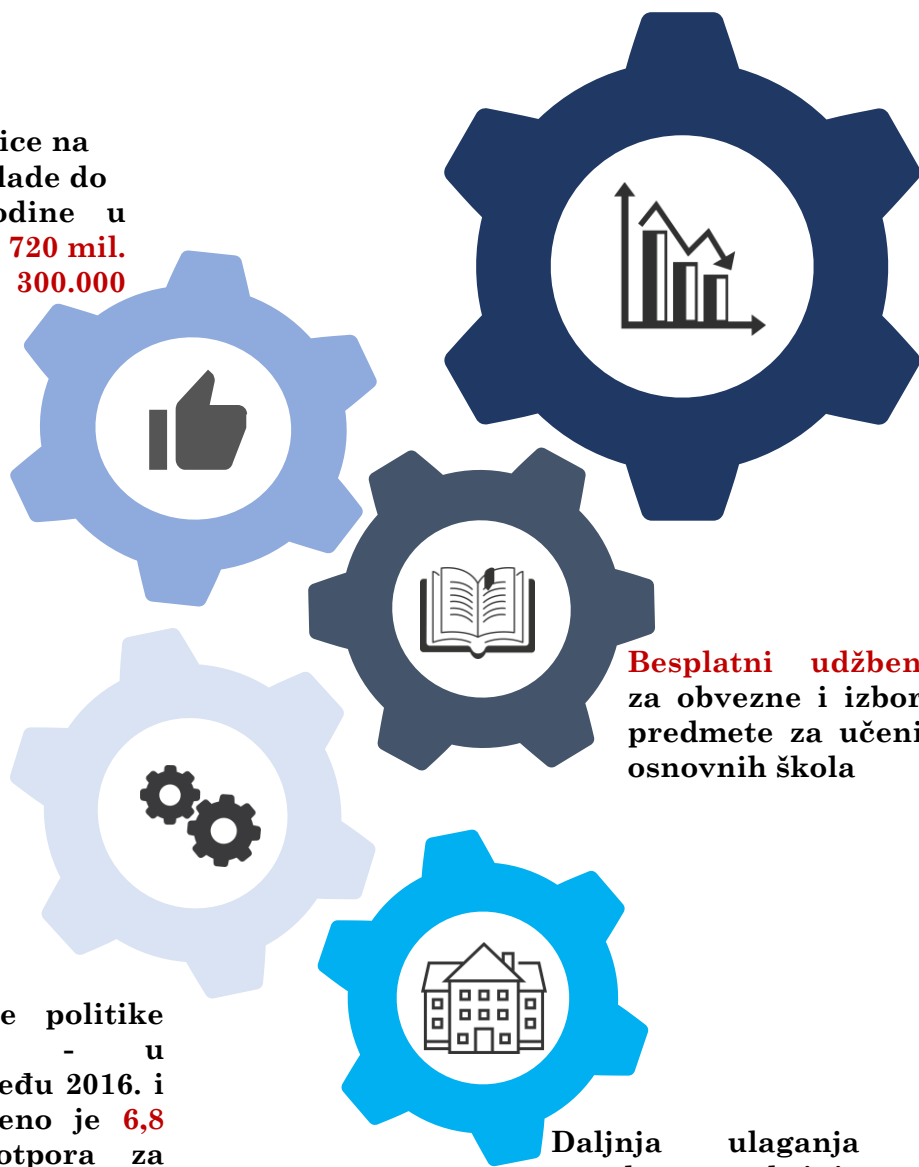
Pritom se mladim naraštajima omogućuje pohađanje visokih učilišta u Hrvatskoj uz osiguravanje posebnih upisnih kvota za upis i stipendija za studij. Ukupno planirana sredstva za provedbu mjere iznose **6,7 mil. kuna.**

Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje kroz Program darovanja građevnog materijala za popravak, dogradnju, nadogradnju i izgradnju obiteljskih kuća na zemljištu u vlasništvu korisnika ili u državnom vlasništvu korisniku prava dostavlja sav potreban građevni materijal, keramičku i sanitarnu opremu kao i instalaterski materijal. Korisnik sam financira i organizira ugradnju materijala. Izradu projektne dokumentacije i stručni nadzor nad ugradnjom organizira i financira ovaj Ured. Po završetku ugradnje, korisnik ostvaruje pravo na novčanu potporu u iznosu od 25% bruto vrijednosti darovanog materijala i besplatan priključak na niskonaponsku mrežu ako se radi o prvom priključku. Program se provodi pretežito na zemljištu u vlasništvu korisnika i u manjem opsegu na državnom zemljištu. Cilj je na taj način zbrinuti 400 obitelji s potpomognutih područja, a planirana sredstva za 2022. godinu iznosila su **62 mil. kuna.**

Izdvojene mjera s demografskim učinkom tijela državne uprave

Snižena stopa PDV-a na 13% za
dječje pelene, dječju hranu i
auto sjedalice

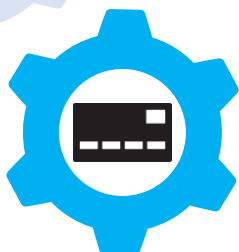
Porezne olakšice na
dohodak za mlade do
25. i 30. godine u
vrijednosti od **720 mil.
kuna** za **300.000
mladih**
(50-100%)

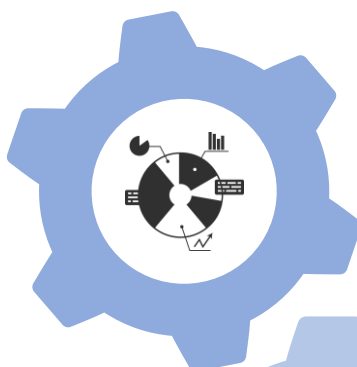
Mjere aktivne politike
zapošljavanja - u
razdoblju između 2016. i
2021. dodijeljeno je **6,8**
mlrd. kn potpora za
204.121 korisnika.
Izvor: Statistički centar
HZZ-a

Šest mjeseci dodatnog staža za majke po djetetu (2% viša mirovina za svako dijete)

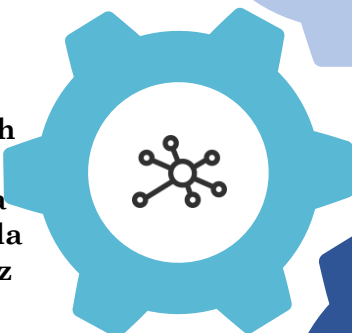
Podmirivanje troškova prvog izdavanja osobne iskaznice u redovitom postupku za djecu do navršениh 18 godina života → 2021. godina **1,6 mil. kuna** za **16.201** izdanih osobnih iskaznica

Kroz različite izvore financiranja u sustav predškolskog odgoja i obrazovanja uloženo je do sada **1,8 mlrd. kuna** za **500 vrtića**

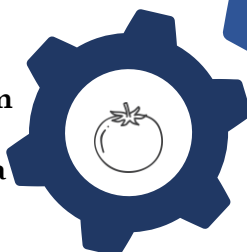
Povećanje roditeljskih naknada za drugih šest mjeseci – zaposleni i samozaposleni s **2.661 kuna** na **7.500 kuna**

Pilot-projekti Hrvatskih željeznica - **besplatan prijevoz** djece, učenika osnovnih i srednjih škola kao i **povoljniji** prijevoz studenata

Besplatan obrok u osnovnim školama za 311.000 djece u vrijednosti od 550 mil. kuna

Dohodovni limit za doplatak za djecu povećan je s **1.663 kuna** na **2.328 kuna**

9 | Osobne iskaznice

Središnji državni ured za demografiju i mlade je, u cilju poduzimanja dodatnih napora radi poboljšanja materijalnog statusa obitelji s djecom, osigurao sredstva za podmirivanje troškova prvog izdavanja osobne iskaznice u redovitom postupku za djecu do navršених 18 godina života za hrvatske državljane s prijavljenim prebivalištem u Republici Hrvatskoj. O tome je Vlada Republike Hrvatske donijela Zaključak na sjednici održanoj 29. srpnja 2021. godine, a provedba mjere je krenula 2. kolovoza 2021. godine. Od 2. kolovoza 2021. do kraja 2021. godine utrošeno je čak 1,6 mil. kuna za 16.201 izdanih osobnih iskaznica. U 2022. godini očekuje se viši iznos, i to do 4 mil. kuna.

U svrhu mjera demografske politike, a u svrhu poboljšanja materijalnog statusa obitelji s djecom, osiguravamo podmirivanje troškova prvog izdavanja osobne iskaznice u redovnom postupku za djecu do navršених 18 godina hrvatskim državljanima s prijavljenim prebivalištem u RH. Ovim se Središnji državni ured za demografiju i mlade obvezuje osigurati sredstva za podmirivanje sredstva za izdavanje prve osobne iskaznice u redovitom postupku, naravno u cijelosti izjavila je državna tajnica Željka Josić, dr. med.

Izvor: Objava vijesti na web stranici Srednja.hr

Zakonski zastupnik djeteta koji podnosi zahtjev za prvo izdavanje osobne iskaznice u redovitom postupku bit će u cijelosti oslobođen troškova njezina izdavanja. Podmirenje troškova prvog izdavanja osobne iskaznice za djecu u redovitom postupku odnosilo se na zahtjeve podnesene nadležnim policijskim upravama, odnosno policijskim postajama od 2. kolovoza 2021. godine, kada stupa na snagu Pravilnik o cijeni osobnih iskaznica Ministarstva unutarnjih poslova.

Prioritet djelovanja Središnjeg državnog ureda za demografiju i mlade usmjeren je na poboljšanje životnog standarda obitelji s djecom i stvaranja povoljnog i poticajnog okruženja za obitelj i mlade, a tome će, uvjerena sam, doprinijeti i ova mjera, istaknula je državna tajnica Željka Josić, dr. med.

Središnji državni ured za demografiju i mlade preuzeo je trošak prvog izdavanja osobne iskaznice za djecu hrvatskim državljanima s prebivalištem u Republici Hrvatskoj. Takva olakšica ima demografski karakter jer je usmjerena na poboljšanje materijalnog statusa obitelji s djecom.

U Hrvatskoj i drugima članicama Europske unije počelo je izdavanje nove, 2. generacije elektroničkih osobnih iskaznica te se s novim dokumentom građanima omogućuje sloboda

kretanja te pristup raznim digitalnim uslugama, a ne samo portalu e-građani.

4 mil. kuna
godišnje

Vlada Republike Hrvatske donijela je 29. travnja 2021. godine Odluku o pokretanju postupka izrade Strategije demografske revitalizacije Republike Hrvatske do 2031. godine.

Strategija demografske revitalizacije Republike Hrvatske do 2033. godine (u nastavku: Strategija) dugoročni je planski dokument koji će sadržavati popis akata strateškog planiranja tijela državne uprave koji će podupirati samu provedbu Strategije.

Radna skupina osnovana je Odlukom čelnika Središnjeg

državnog ureda za demografiju i mlade 6. svibnja 2021. godine, a čine je, uz čelnika i predstavnika Središnjeg državnog ureda za demografiju i mlade, i predstavnici 22 tijela državne uprave, znanstvenih i stručnih institucija te udruga.

Strategija bi trebala postaviti okvir za izradu planova, programa, projekata te mjera i aktivnosti kojima će se pridonijeti rješavanju negativnih demografskih trendova na razini općina, gradova i županija, a u sinergiji sa svim dionicima koji tome pozitivno pridonose.

Pitanje demografske revitalizacije u Hrvatskoj prepoznato je kao ključno nacionalno pitanje opstanka i razvoja Hrvatske bez kojeg sva druga područja reformi, djelovanja i intervencija u perspektivi nakon 2033. godine otvaraju ne samo brojne rizike nego i posljedice. Stoga ova Strategija obuhvaća široko područje intervencije koje zahtijeva međuresornu suradnju svih tijela državne uprave, lokalne i područne (regionalne) samouprave te upućuje podizanje svijesti o razmjerima demografskih promjena i posljedica koje one nose za društvo. Strategija ne obuhvaća sva područja koja utječu na društvo i gospodarstvo, a koja bi

potencijalno omogućila demografsku revitalizaciju Republike Hrvatske, s obzirom na to da je predmetno područje vrlo kompleksno i zahvaća brojna područja, među kojima i ona koja se razmatraju u drugim nacionalnim strateškim dokumentima. U Strategiji je pozornost usmjerena na u ovom trenutku ključne ciljeve kojima se nastoje omogućiti pozitivni demografski trendovi, odnosno zaustaviti ili barem ublažiti oni negativni koji nisu posljedica samo različitih društvenih i ekonomskih procesa i međuodnosa u državi, već ih je potrebno razmatrati u međunarodnom pa i globalnom kontekstu.

11 | e-Dječja kartica *Mudrica*

Središnji državni ured za demografiju i mlade provodi poticajne obiteljske i populacijske mjere, a neke od njih su potpore i olakšice roditeljima. Provođenje mjera i aktivnosti vezanih uz obiteljsku i populacijsku politiku podrazumijeva sinergijsko djelovanje usmjereno na dugoročno poboljšanje demografskih kretanja.

e-Dječja kartica *Mudrica* dostupna je za korištenje putem sustava e-Građani od 21. prosinca 2020. godine. Namijenjena je roditeljima s

djecom/skrbnicima/udomiteljima, a čije korištenje, u suradnji s javnim i privatnim sektorom, omogućuje razne pogodnosti, odnosno popuste na proizvode i usluge s dogovorenim partnerima.

Riječ je o aplikaciji za mobilne uređaje naziva *Mudrica* (za iOS i Android operativne sustave) koja je u potpunosti besplatna za korisnike, a kao doprinos digitalizaciji društva u skladu sa Zakonom o državnoj informacijskoj infrastrukturi (*Narodne novine* 92/2014).

Osoba koja želi postati korisnik e-Dječje kartice treba podnijeti zahtjev za korištenje u sustavu e-gradani gdje je otvorena usluga e-Dječja kartica. Za pristup e-usluzi e-Dječja kartica potrebna je vjerodajnica sigurnosne razine 2. Nakon podnošenja zahtjeva sustav provjerava podatke prijavitelja u Matici rođenih, registru skrbnika ili registru udomitelja te ako su zadovoljeni uvjeti, odobrava zahtjev te šalje aktivacijske podatke na e-mail adresu i u korisnički pretinac korisnika.

Partneri su u aplikaciji podijeljeni u kategorije, a može ih se pretraživati putem interaktivne karte ovisno o lokaciji korisnika. Klikom na odabranu poslovnicu partnera vidljive su pogodnosti ili popusti koje pruža određeni

partner. Uz to, samo korištenje usluge kod partnera je jednostavno, točnije potrebno je pokazati generirani crtični kod ili osobni identifikator u mobilnoj aplikaciji *Mudrica* prilikom kupovine ili korištenja usluge i tako ostvariti popust ili pogodnost. Popis partnera i informacije o pogodnostima i popustima dostupne su na posebno dizajniranoj stranici *Mudrice*: <https://www.e-djecjakartica.hr>, ali i unutar same mobilne aplikacije na interaktivnoj karti pomoću koje se korisnici mogu brzo i jednostavno informirati o partnerima, njihovoj lokaciji i popustima ili pogodnostima koje nude.

Popusti su kategorizirani u tri kategorije prema broju djece:

- 1. kategorija - jedno dijete**
- 2. kategorija - dvoje djece**
- 3. kategorija - troje i više djece**

e-Dječja kartica *Mudrica* nije sredstvo plaćanja već je isprava kojom se utvrđuje roditelj s brojem pripadajuće djece, a na temelju koje ima mogućnost za ostvarivanje pogodnosti i popusta kod dogovorenih partnera.

Predviđene **pogodnosti**, odnosno **popusti povećavaju se kod većine partnera s brojem djece u obitelji**. Iskustva pojedinih europskih zemalja ukazuju na to kako je korištenje obiteljske kartice učinkovit alat za smanjenje troškova obitelji s više djece te ekonomičnije raspolaganje obiteljskim vremenom. Budući da kroz usluge i pogodnosti okuplja **širok spektar partnera** iz kulturnog, gospodarskog, zdravstvenog, sportskog i drugih područja, e-Dječja kartica predstavlja svojevrsni **simbol društvenog konsenzusa oko demografske obnove** s ciljem promoviranja obitelji s više djece.

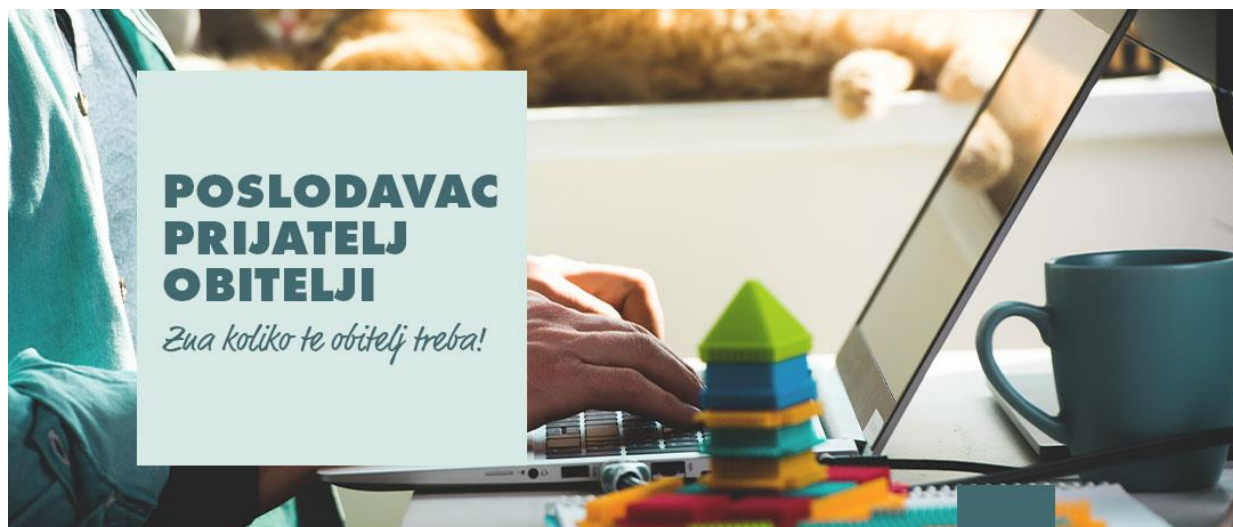
Cilj je Središnjeg državnog ureda da e-Dječjom karticom potiče društveno odgovorno poslovanje za stvaranje povoljnog i poticajnog okružja za obitelj i mlade.

Tijekom 2021. godine provedena je i medijska kampanja kojom se željelo doprijeti do krajnjih korisnika kako bi bili upućeni u novi projekt. Medijsko oglašavanje išlo je putem web portala, fizičkih plakata diljem RH, tramvaja i autobusa oslikanih u boje *Mudrice* kao i putem reklame na najvećem mediju: televizijskom programu.

S danom 31. prosincem 2022. godine e-Dječja kartica broji gotovo 27.000 korisnika te više od 130 partnera iz javnog i privatnog sektora, a brojevi s današnjim danom kontinuirano rastu.

E-dječja kartica *Mudrica*
zasada broji gotovo **27.000**
korisnika te više od **130**
partnera iz javnog i
privatnog sektora

12 | Poslodavac prijatelj obitelji

POSLODAVAC PRIJATELJ OBITELJI

Zna koliko te obitelj treba!

SREDIŠNJI DRŽAVNI URED
ZA DEMOGRAFIJU I MLADE

U svrhu poticanja poslodavaca na promišljanje kako biti kvalitetan partner zaposlenicima te osigurati zaposlenicima više od propisanih radnih uvjeta, 2018. godine tadašnje Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku dodijelilo je prvi put priznanje *Poslodavac prijatelj obitelji* odabranim poduzećima s najkvalitetnijim rješenjima u postizanju prijateljskog ozračja prema zaposlenicima i njihovim obiteljima. Kao pravni sljedbenik Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, Središnji državni ured za demografiju i mlade nastavio je uspješno s projektom *Poslodavac prijatelj obitelji* i idućih godina te je 2021. proveden 4. natječaj u

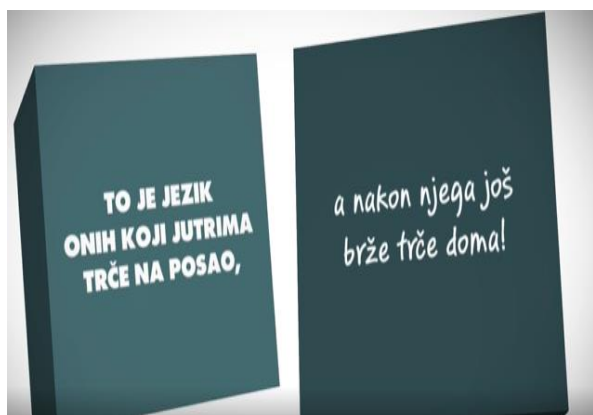
nizu. Riječ je o natječaju kojim se pozivaju pravne osobe za prijavu trgovačkih društava na natječaj u četiri kategorije točnije mikro (do deset zaposlenika), mala (od 11 do 50), srednja (od 51 do 250) te velika (od 251 i više).

Navedenim priznanjem podržane su pozitivne inicijative od strane poslodavaca vezane za društveno odgovorno ponašanje prema zaposlenicima i njihovim obiteljima. Dobitnici priznanja u okviru svog poslovanja istaknuli su se kvalitetnim programima i pogodnostima za zaposlenike te inovativnim rješenjima u provođenju obitelji prijateljskih mjera.

Jedan od posebno važnih kriterija u posljednja dva natječaja vezan je uz usklađivanje rada i roditeljstva u postojećim uvjetima krize uvjetovane pandemijom COVID-19. Obrazac za prijavu na natječajni postupak za dodjelu priznanja *Poslodavac - prijatelj obitelji* u 2021. godini izrađen je prvi put u suradnji s UNICEF-om Hrvatska, gdje su doradjeni koncept i metodologija obrasca za prijavu (odnosno upitnika). Na temelju UNICEF-ovih alata i smjernica iz područja politika prilagođenih djeci i obitelji, kreiran je upitnik koji je organiziran na temelju različitih tematskih cjelina (spolna ravnopravnost i organizacijska kultura; provedba politika i praksi; praćenje učinka) koje identificiraju snage i dobre prakse poduzeća kao i područja koja je potrebno unaprijediti. Osim revizije koncepta upitnika, UNICEF je u suradnji s Hrvatskim poslovnim savjetom za održivi razvoj sudjelovao u

unaprjeđenju metodologije na temelju koje se dodjeljuju nagrade najboljim poduzećima. U obrascu za prijavu između ostalog postoje pitanja koja se izravno tiču spolne ravnopravnosti u tvrtkama, u kojima se traži da prijavitelji navedu broj zaposlenih žena te apsolutni broj žena na rukovodećim pozicijama, odnosno pozicijama višeg menadžmenta i uprave u odnosu na ukupan broj zaposlenih žena, čime se naravno dobivaju dodatni bodovi. Tu su i pitanja o broju zaposlenika s dvoje ili više djece, preraspodjele radnoga vremena, korištenja fleksibilnog/kliznog radnog vremena, radu od kuće, broj zaposlenika koji su koristili roditeljski dopust u zadnjih godinu dana, broju očeva koji su koristili pravo na roditeljski dopust te jedna od bitnijih stavki, a to je ako poduzeće radi i nedjeljom i blagdanima, postoji li mogućnost da zaposlenici s djecom odaberu da ne rade tim danima.

*...i trebaju poslodavca koji to razumije
i vjeruje da oni mogu to sve.*

JER MOGU!

Kada govorimo o nagrađenim poslodavcima, oni ističu kako ih ovo priznanje dodatno motivira da i u budućnosti nastave istim putem te, štoviše, rade na novim inovativnim rješenjima ulaganja u zaposlenike i kvalitetnijim programima skrbi za zaposlenike koji nadilaze one zakonom propisane. Zadovoljstvo zaposlenika, što smatraju najvrjednijim resursom, ističu svojim glavnim ciljem. Riječ je o poslodavcima koji vjeruju kako njihovo poslovanje može poslužiti kao primjer ostalim poslodavcima u Hrvatskoj da promjena poslovnih

modela i odgovornije ponašanje prema zaposlenima rezultira zadovoljnijim i produktivnijim zaposlenicima te konkurentnijom tvrtkom. Svjesni su, ujedno, kako i radnici pri odabiru posla sve više gledaju dodatne pogodnosti koje im nude poslodavci.

Poslodavci su to koji cijene što se prepoznaje važnost njihova doprinosa u usklađivanju poslovnoga i privatnoga života zaposlenika.

Konferencije *Doprinos JLP(R)S-a demografskoj revitalizaciji Republike Hrvatske*

Središnji državni ured za demografiju i mlade organizacijom konferencija *Doprinos JLP(R)S-a demografskoj revitalizaciji Republike Hrvatske* kvalitetno provodi mjere i aktivnosti vezanih uz demografsku obnovu, obiteljsku i populacijsku politiku podrazumijeva sinergijsko djelovanje svih nadležnih tijela u kreiranju i provedbi navedenih politika u cilju dugoročnog poboljšanja demografskih kretanja.

Nakon uspješno organiziranih konferencija u Đakovu, Kninu, Senju, Topuskom, Bednji, Klisu, Metkoviću, Virju, Svetom Petru u

Šumi, Štefanju, Krapini i Velikoj Gorici Središnji državni ured za demografiju i mlade i nadalje će, a s obzirom na svoju nadležnost za demografsku politiku koja proizlazi iz Zakona o ustrojstvu i djelokrugu tijela državne uprave (*Narodne novine* 85/20), u partnerstvu s jedinicama lokalne samouprave, organizirati niz konferencija na temu demografske revitalizacije, aktualnih demografskih trendova i doprinosa jedinica lokalne samouprave demografskoj revitalizaciji.

Cilj je projekta okupljanje predstavnika JLP(R)S-a, stručnjaka iz područja demografije te predstavnika Središnjeg državnog ureda za demografiju i mlade pri čemu je naglasak na razmjeni iskustava i primjerima dobre prakse, predstavljanje mjera koje se provode na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini te problema i mogućih rješenja s kojima se JLP(R)S-ovi susreću. Nadalje, pojedine općine i gradovi provode demografske mjere koje mogu pridonijeti povratku stanovništva, većoj stopi nataliteta i sličnim pozitivnim demografskim trendovima, a njihovo predstavljanje, javno podržavanje, razmjena iskustava te usklađivanje lokalnih i nacionalnih politika u interesu je

vlasti na svim razinama, kao i samih građana.

Do sada održane konferencije dale su prikaz demografske slike regionalnih i lokalnih područja, kao i primjere dobre prakse koje su pokazale učinke u pojedinim sredinama. Popis stanovništva 2021. godine pruža jasniju sliku o trenutnim demografskim kretanjima u Republici Hrvatskoj, ali i u samim županijama, gradovima i općinama. Rezultati popisa stanovništva potiču nacionalnu, ali i regionalnu i lokalnu razinu vlasti za analizu učinka dosadašnjih demografskih mjera kao i donošenja novih politika i mjera za demografsku revitalizaciju Republike Hrvatske.

18 Poslovni dnevnik

utorak, 28. lipnja 2022. www.poslovni.hr

Hrvatska pamet Hrvatskoj

Inicijativa Konferencijama u lokalnim sredinama analizira se demografska slika u hrvatskim županijama

Slušaju se potrebe manjih sredina za nove mjere demografske revitalizacije

Ključ demografske revitalizacije leži u učinkovitoj koordinaciji i suradnji među svim razinama vlasti

IVAN TOMINAC
redakcija@poslovni.hr

Još 2020. godine, za vrijeme Ministarstva za demografiju, obitelji, mlade i socijalnu politiku, rodila se inicijativa za održavanje demografskih konferencija u lokalnim sredinama. Kroz dosadašnje konferencije analizirala se demografska slika u gotovo svim hrvatskim županijama, a koracima inicijative koje je otpočeo Ministarstvo, nastavio je i Središnji državni ured za demografiju i mlade koji će do kraja ciklusa ovih konferencija obavljati sve županije.

Za vrtice 1,6 milijardi kuna
Iako popis stanovništva iz 2021. sam po sebi pruža jasniji uvid u trenutna demografska kretanja u Republici Hrvatskoj, on daje i moralna obveza svim razinama vlasti analizirati učinke dosadašnjih demografskih mjera, ali i donijeti nove politike i mjere za demografsku revitalizaciju Republike Hrvatske. Okupljanje predstavnika jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, stručnjaka iz područja demografije te predstavnika državnih i javnih tijela, koji se sastaju na demografskim konferencijama pod organizacijskim vodstvom Središnjeg državnog ureda, pokazuje se kao dobar potez pri rješavanju lokalnih demografskih izazova, ali koriste i u kreiranju politika na nacionalnoj razini. Naglasak je na iskustvu i analizi kao dvama ključnim ključnicama za osvajanje pozitivnih rezultata i njihovu doprinosu u smanjenju regionalnih nejednakosti te podizanju životnog standarda u svim dijelovima Hrvatske.

Središnji državni ured za demografiju i mlade, kao i ostala državna tijela, slušaju potrebe manjih sredina i aktivno rade na novim demografskim ulaganjima i mjerama. Najbolji pri-

Do sada je održano čak devet konferencija, među njima i one u Svetom Petru u Šumi te Krlju

mjer toga je najnovije ulaganje u dječje vrtiće putem Nacionalnog programa oporavka i otpornosti i posredstvom Ministarstva znanosti i obrazovanja u ukupnoj vrijednosti od 1,6 milijardi kuna. Ključ demografske revitalizacije svakako leži u učinkovitoj koordinaciji i suradnji među svim razinama vlasti.

Kako objašnjava državna tajnica Središnjeg državnog ureda za demografiju i mlade Željka Josić, mjere i aktivnosti vezane uz demografsku obnovu, obiteljsku i populacijsku politiku podrazumijevaju sinergijsko djelovanje svih navedenih aktera u njihovom kreiranju i provedbi, a sve u cilju dugoročnog poboljšanja demografskih kretanja.

Republika Hrvatska je raznolika i svaka jedinica lokalne i regionalne samouprave ima svoje specifičnosti te prema tim zahtjevima JLP(R)S-ovi kreiraju mjere. Ove konferencije su mjesta na

kojima se ne govori samo o brojkama i statističkim podacima koji su vezani uz demografsku statistiku, već se dotiču i javnu politiku od tržišta rada i stambenog zbrinjavanja do predškolskog odgoja i obrazovanja.

„Promocijom demografskih mjera na ovim konferencijama pridonosi se stvaranju pozitivnog okruženja, mijenjanju svijesti te jačanju stava kako cjelokupna populacija može dati svoj doprinos demografskoj obnovi i boljoj budućnosti države.“

Nakon posjeta i obilaska svih hrvatskih županija, na jesen je u planu organizacija završne konferencije na kojoj bi se, zajedno sa znanstvenicima, okupili svi dosadašnji sudionici iz različitih jedinica lokalne i područne samouprave, te je državna tajnica Središnjeg državnog ureda za demografiju i mlade Željka Josić. Do sada je održano čak devet konferencija, među njima i one u

Na završnoj konferenciji, uz znanstvenike, okupiti će se svi dosadašnji sudionici
ŽELJKA JOSIĆ
državna tajnica Središnjeg državnog ureda za demografiju i mlade

Svetom Petru u Šumi te Krlju s čijim smo načelnicima razgovarali. Kako saznajemo od načelnika Općine Sv. Petar u Šumi Marija Bratulića, u proteklih 25. godina, od kada obnaša dužnost načelnika, u svakom razdoblju znali su odgovoriti na izazove koji su tada bili aktualni. Zato njihovi mladi nisu iseljavali već ostaju i zasnivaju obitelji pa danas u osnovnoj školi imaju preko 100 djece na samo 1050 stanovnika.

Možemo li nazvati primjerom dobre prakse, a nakon održane konferencije spremni su suradnju sa Središnjim državnim uredom i ostalim dionicima iskoristiti za još bolje i učinkovitije djelovanje. Općina su sa samo tri zaposlena djelatnika koja 50 posto poneznih prihoda izdvaja upravo za mjere demografske politike.

„Općina 50 posto poreznih prihoda izdvaja za predškolski odgoj, financiranje potpo-

re za rođenje djeteta, stipendije, produženi boravak, nabavu školskog pribora i sufinanciranje djelatnosti dječija, a od nedavno pokrivamo troškove logopedu za predškolsku djecu, što je u odnosu na mali fiskalni potencijal proračuna općine Sv. Petar u Šumi jedinstven slučaj na području županije i države te zaslužuje da se posebno razmotri u ovim trenucima u kojima se nalazimo“. Istaknuo je načelnik Općine Sv. Petar u Šumi Mario Bratulić.

Decentralizacija sustava

Kada govorimo o Općini Krlj, najveći izazovi se, prema riječima njihovog načelnika Josipa Vetrme, odnose na prostor dalmatinske zagore na kojem je dostupnost javnih usluga još uvijek na niskoj razini i gdje, zbog dugogodišnjih trenda iseljavanja, svaka aktivnost i ulaganje nema podršku u broju korisnika. Pogodnost je, dodaje, njihov proloz, zbog kojeg mlade obitelji traže svojim npr. upravu na ulovnim prostorima.

Također, ulaganja u predškolski odgoj, školske udžbenike i radne bilježnice, sufinanciranje javnog prijevoza i niza sportskih i kulturnih udruga, te stipendiranje studenata presvetoč na, u svakom razdoblju za tri puta, s dva na šest milijuna kuna.

Kada je riječ o održanim konferencijama, Vetrma kao za ključak iznosi pitanje decentralizacije sustava. Djeca i mladi, ovisno o sredinama, imaju drugačije potrebe te ni rješenja nisu uvijek ista.

„Slijedom toga, mišljenja sam kako briga o demografskim mjerama treba prepuštiti jedinicama lokalne samouprave uz koordinaciju i nadzor centralne države. Ova Vlada je izmjenama niza zakona nam osigurala više prihoda, a mi moramo dati svoj maksimum u provedbi demografskih politika“. Zaključio je načelnik Općine Krlj Josip Vetrma.

Izvor: Poslovni dnevnik

Središnji državni ured prepoznaje i pozdravlja osviještenost lokalnih i regionalnih vlasti za demografsku obnovu njihovog područja. Vidljivo je to i iz podataka o demografskim mjerama jedinica lokalne i područne samouprave, koje je Središnji državni ured i ove godine je prikupio i objedinio podatke na nacionalnoj razini, a koji pokazuju pozitivan trend i povećanje ulaganja županija, gradova i općina u obitelji i mlade. Možemo reći kako uočavamo da lokalne jedinice iz godine u godinu povećavaju naknade za novorođeno dijete, broj programa koji se odnose na stambeno zbrinjavanje mladih obitelji i mjera usmjerenih na zadržavanje mladih na svom području. Okupljanjem predstavnika s područja županija u

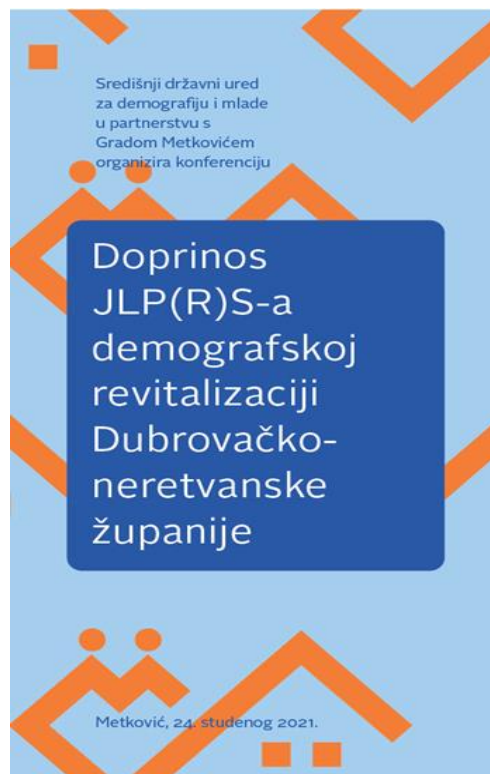
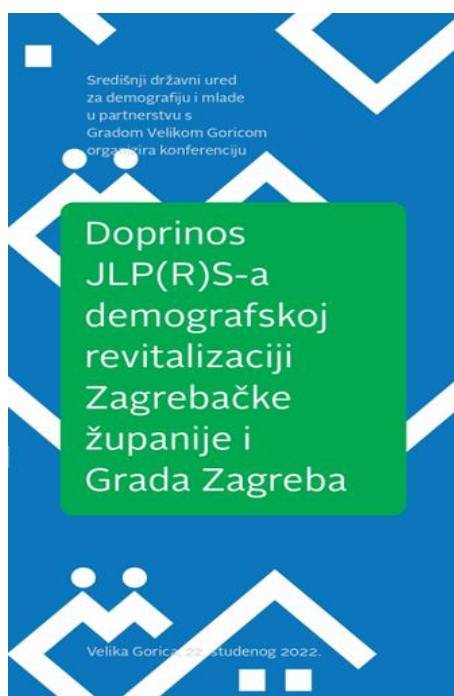
CILJ
razmjena iskustava i
primjera dobre
prakse,
predstavljanje mjera
koje se provode na
lokalnoj, regionalnoj
i nacionalnoj razini
te problema i
moćućih rješenja s
kojima se JLP(R)S-
ovi susreću

Središnji državni
ured za
demografiju i
mlade u protekle
je dvije godine
organizirao devet
konferencija
diljem Republike
Hrvatske

Republici Hrvatskoj, stručnjaka iz područja demografije te predstavnika državnih i javnih tijela, kroz razmjenu iskustava i analiza olakšava se rješavanje lokalnih demografskih izazova, kao i cjelovitom doprinosu u kreiranju politika na nacionalnoj razini. Uvažavajući navedeno, Sektor za demografski razvoj, Služba za istraživanje i praćenje demografskih kretanja, pristupila je planiranju i organizaciji aktivnosti kako bi se i ovim konferencijama promicali ciljevi demografske revitalizacije, što učinkovito može rezultirati stvaranjem pozitivnog okruženja, mijenjanju svijesti te jačanju stava kako cjelokupna populacija može dati svoj doprinos demografskoj obnovi države.

Ulaganje u demografske mjere usmjerene na obitelji, djecu i mlade dugoročne su i isplative investicije u najvažniji temelj našega društva. Time stvaramo pozitivnu sredinu za život, uvjete za ostanak, ali i povratak u domovinu. U tom smislu valja istaknuti kako će politike i mjere demografske revitalizacije objedinjene u strateškom demografskom dokumentu biti smjernice, ali i obveza svim dionicima u društvu da kroz zajedničko djelovanje rade na obnovi demografske slike zemlje.

Kroz do sada devet održanih konferencija pokazalo se da je suradnjom Središnjega državnog ureda za demografiju i mlade sa županijama, gradovima i općinama moguće ostvariti sjajne rezultate i doprinijeti smanjenju regionalnih nejednakosti i podizanju životnoga standarda u svim dijelovima Hrvatske.

U tu se svrhu za svaku konferenciju objavljuju i knjižice sažetaka izlaganja kako bi ostale trajni podsjetnik na naše susrete u kojima zajedno tražimo rješenja u smjeru demografske revitalizacije. Mislimo globalno, ali djelujemo lokalno kao što to rade naše općine, gradovi i županije pozitivnim primjerima, sa željom kako bismo uspjeli poboljšati kvalitetu života svih obitelji u svim krajevima naše domovine.

Vjerujemo da će sljedeće konferencije koje planiramo održati u svim našim županijama pružiti dodatnu motivaciju i potaknuti sve uključene na unapređenje postojećih i kreiranje novih mjera usmjerenih na dugoročna poboljšanja demografskih kretanja.

Središnji državni ured za demografiju i mlade prati stanje u primjeni i provedbi propisa u području obiteljskih naknada i potpora, predlaže mjere za poboljšanje sustava roditeljskih dopusta i potpora, doplatka za djecu, potiče aktivnosti usmjerene usklađivanju privatnog i poslovnog života i podizanju kvalitete obiteljskoga života, sudjeluje u osmišljavanju programskih aktivnosti namijenjenih edukaciji, pružanju potpore roditeljima i trudnicama, jačanju aktivne uloge očeva u ranom razvoju djeteta te razvoja programa rada u zajednici i rada organizacija civilnoga društva koje su podrška roditeljstvu.

Roditeljske i roditeljske potpore uvode se radi osiguranja socijalnog rizika majčinstva i roditeljstva (rizik proizlazi iz nemogućnosti rada, izostanka dohotka i povećanja troškova), demografskog razvoja (odnosno populacijske i obiteljske politike) i ravnopravne raspodjele roditeljskih uloga. Tijekom trinaestogodišnje primjene **Zakona o roditeljskim i roditeljskim potporama** (dalje u tekstu: ZRRP) pokazalo se da je Zakon u bitnome pridonio unaprjeđenju korištenja njime utvrđenih prava, a što se posebno

ogleda u mogućnostima slobodnog izbora roditelja u pogledu načina korištenja prava prilagođenih potrebama djeteta i obvezama roditelja. Omogućeno je i pravo na vremenske i novčane potpore nezaposlenim roditeljima i osobama koje su potpuno izvan sustava rada (primjerice studentima). ZRRP je donesen radi zaštite materinstva, njega novorođenoga djeteta i njegova podizanja te usklađenja obiteljskoga i poslovnoga života, a njime se propisuje jednakost prava roditelja bez obzira na njihovu bračnu ili izvanbračnu zajednicu, što je sukladno odredbama Ustava u dijelu koji se odnosi na majčinstvo i roditeljstvo.

Zaposleni i samozaposleni roditelji ostvaruju pravo na roditeljski, očinski i roditeljski dopust, rad s polovicom punoga radnog vremena, rad s polovicom punog radnog vremena zbog pojačane njega djeteta, stanku za dojenje djeteta, dopust trudne radnice ili dopust radnice koja je rodila ili dopust radnice koja doji dijete, slobodan radni dan za prenatalni pregled, dopust ili rad s polovicom punoga radnog vremena radi skrbi i njega djeteta s težim smetnjama u razvoju i pravo na mirovanje radnog odnosa do treće godine života djeteta.

Samo trajanje dopusta i fleksibilne mogućnosti korištenja važne su kako bi se roditeljima omogućilo primjereno vrijeme za brigu o djetetu nakon njegova rođenja te tijekom njegove najranije dobi, no roditeljima za vrijeme korištenja roditeljskih potpora treba pružiti socijalnu sigurnost kroz odgovarajuću visinu naknade plaće ili novčane naknade. Iz navedenoga razloga u prethodnome razdoblju povećavali su se maksimalni iznosi naknade plaće za vrijeme korištenja prava zaposlenih i samozaposlenih roditelja te iznosi novčanih potpora za nezaposlene i korisnike izvan sustava rada. Demografska revitalizacija i bolji položaj obitelji strateško je pitanje budućnosti Hrvatske, stoga je potrebno kontinuirano raditi na preokretanju negativnih demografskih trendova. Polazeći od navedenoga kao i činjenice da se takvo stanje odražava na ostvarivanje ravnopravnosti spolova te da statistički pokazatelji i nadalje potvrđuju da je Republika Hrvatska među članicama EU-a gdje muškarci najmanje koriste dopuste za djecu, Središnji državni ured za demografiju i mlade je tijekom 2022. godine izradio, a Hrvatski sabor donio Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o rodiljnim i roditeljskim potporama. S obzirom na sve navedeno te u skladu s ciljevima Direktive 2019/1158 Europskoga parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. o ravnoteži

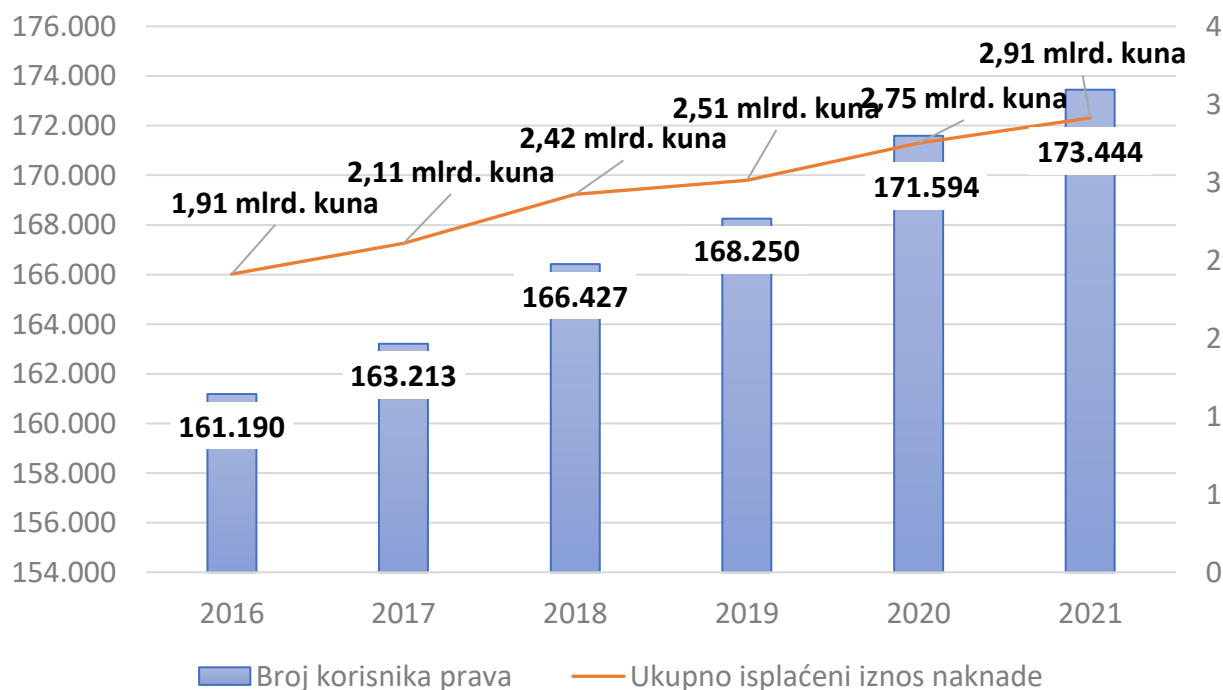
između poslovnoga i privatnoga života roditelja i pružatelja skrbi, osigurali smo daljnje pretpostavke kojima će se omogućiti fleksibilnost u korištenju postojećih i uvođenje novih prava. Od 1. kolovoza 2022. godine u Republici Hrvatskoj omogućen je plaćeni **očinski dopust** od 10 dana za prvo, odnosno 15 dana za blizance, treće ili svako sljedeće dijete, povećan je maksimalan iznos naknade plaće zaposlenih i samozaposlenih roditelja za vrijeme roditeljskoga dopusta na 7.500,13 kuna te je omogućeno fleksibilnije korištenje prava na roditeljski dopust. Krajem godine donesen je i novi Zakon o rodiljnim i roditeljskim potporama (stupanje na snagu 1. siječnja 2023.) koji će unijeti novine vezano uz visinu iznosa naknade plaće zaposlenih i samozaposlenih roditelja osobito roditelja blizanaca ili više djece i roditelja djece s teškoćama u razvoju. Dodatno, omogućit će se korištenje dopusta drugog posvojitelja prilikom posvojenja djeteta za koji se propisuje pravo na naknadu place kao i za očinski dopust.

Sustav roditeljskih i roditeljskih naknada

Povećan je maksimalan iznos naknade plaće koja se isplaćuje za vrijeme korištenja roditeljskoga dopusta za zaposlene i samozaposlene roditelje:

- **2017.** s 80% proračunske osnovice (**2.660,80 kuna**) na 120% proračunske osnovice (**3.991,20 kuna**)
- **2020.** sa 120% proračunske osnovice (**dotadašnjeg limita od 3.991,20 kuna**) na 170% proračunske osnovice (**5.654,20 kuna**)
- 2022. sa 170% proračunske osnovice (5.654,20 kuna) na 225,5% proračunske osnovice (7.500,13 kuna – 995 eura)
- U razdoblju od 2016. do 2021. godine vidljiv je porast u broju korisnika te je taj broj dosegnuo **173.444 korisnika** korištenih prava u 2021. godini
- Vidljiv je i porast u isplaćenim naknadama u istome razdoblju
- Broj korisnika prava muškog spola iz sustava roditeljskih i roditeljskih potpora konstantno se povećava od 2016. do 2021. te je u 2021. udio iznosio **5,03%**

Korisnici prava iz sustava roditeljskih i roditeljskih potpora i ukupno isplaćene naknade/potpore od 2015. do 2021.

Suradnja sa znanstvenim ustanovama, organizacijama civilnoga društva, lokalnom zajednicom

Središnji državni ured za demografiju i mlade i **Institut za javne financije potpisali su Sporazum o suradnji**. Ciljevi Sporazuma su omogućiti i poticati suradnju i razmjenu, zajednički stručni i istraživački rad koji pridonosi učinkovitom i efektivnom upravljanju resursima u područjima zajedničkoga interesa. Rezultat suradnje s Institutom u 2022. godini jest projektna studija ***Analiza roditeljskih i roditeljskih potpora u razdoblju od 2016. do 2021. i procjena učinaka predloženih zakonskih promjena.***

Osiguravanjem kontinuirane suradnje nadležnih tijela državne uprave, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te organizacija civilnoga društva unaprijeđuje se provedba aktivnosti i mjera u području senzibilizacije i informiranja, sustava obiteljskih potpora, usklađivanja obiteljskoga i poslovnoga života i skrbi o djeci te se razvijaju programi podrške roditeljima koji osnažuju roditelje te odgovaraju na njihove potrebe. S tim ciljem Središnji državni ured za demografiju i mlade jednom godišnje raspisuje **Javni poziv za prijavu projekata udruga usmjerenih podršci roditeljstvu** putem kojeg se, u okviru navedenoga prioritetnog područja poziva, procjenjuju i financiraju programi podrške (budućim) roditeljima, programi usmjereni poticanju očeva na veću

uključenost u obiteljskome životu i aktivniju roditeljsku ulogu i programi usmjereni aktivnoj podršci zaposlenim roditeljima u lokalnoj zajednici. Na ovaj se način osigurava dostupnost usluga u lokalnoj zajednici, odnosno omogućuje se protok informacija, znanja, vještina i podrške koji roditeljima služe u ispunjavanju njihovih roditeljskih odgovornosti te promiču osobni rast i razvoj kompetentnosti roditelja i djeteta. Vrijednost poziva 2022. godine iznosila je 5.100.000 kuna, čime su financirana 72 projekta.

U kolovozu 2022. godine Središnji državni ured za demografiju i mlade sklopio je **ugovor o suradnji s Centrom za djecu, mlade i obitelj Velika Gorica u provedbi programa namijenjenih podršci roditeljstvu** u 2022. godini. Centar je prva ustanova u Hrvatskoj koja skrbi o djeci, mladima i obitelji koju je osnovala lokalna zajednica, započeo je s radom 2003. godine, a osnovan je s namjerom provedbe programa i aktivnosti namijenjenih djeci, mladima, roditeljima. Prvi je rezultat navedene suradnje provedba programa *Baby Handling* - namijenjen trudnicama i majkama koje imaju bebe do 6 mjeseci starosti, koji se odnosi na ispravno postupanje pri svim aktivnostima s djetetom – podizanje, spuštanje, previjanje, hranjenje, držanje, nošenje i presvlačenje.

Senzibilizacija i informiranje

S ciljem poticanja društva na svim razinama na zaštitu i osnaživanje uloge obitelji Središnji državni ured za demografiju i mlade 15. svibnja svake godine obilježava Međunarodni dan obitelji. Povodom Međunarodnoga dana obitelji 2022. godine organiziran je okrugli stol *Roditeljstvo iz muškog kuta*. Razgovaralo se o današnjim izazovima roditeljstva, osobnim iskustvima roditelja i uslugama koje im mogu pomoći u postizanju željene ravnoteže

između poslovnih i obiteljskih obveza. U panel-raspravi sudjelovali su predstavnici Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, pravobraniteljica za ravnopravnost spolova, kao i predstavnici poslodavaca čije su tvrtke dobile priznanje *Poslodavac prijatelj obitelji* i korisnik prava - otac koji je koristio svoje pravo na roditeljski dopust te s prisutnima podijelio iskustvo vremena provedenoga s djetetom.

15 Aktivnosti mladih

Izbor hrvatskoga mladog delegata pri organizaciji UN-a

Republika Hrvatska je 2022. godine po drugi put izabrala hrvatskoga mladog delegata pri UN-u, g. Alena Šukuricu iz Zagreba i zamjenika mladog delegata g. Enea Dessarda iz Rijeke. Mladi delegat sudjeluje u radu Opće skupštine UN-a, predstavlja interese mladih Hrvatske te kroz suradnju s

delegatima iz drugih zemalja sudjeluje u donošenju odluka i političkih rješenja o pitanjima važnima za mlade na međunarodnoj razini. Izbor hrvatskoga mladog delegata predstavlja važan iskorak u aktivnoj participaciji mladih na međunarodnoj razini.

Savjet za mlade Vlade Republike Hrvatske

Vlada Republike Hrvatske na sjednici održanoj 11. ožujka 2021. godine donijela je Odluku o osnivanju Savjeta za mlade. Novom Odlukom povećan je broj članova Savjeta. Također je važno istaknuti da je povećan i broj predstavnika udruga mladih i za mlade kako bi im se omogućio značajniji doprinos u radu Savjeta. Dana 30. srpnja 2021. godine održana je konstituirajuća sjednica Savjeta za mlade Vlade Republike Hrvatske na kojoj je konstituiran Savjet za mlade, izabran njegov predsjednik, Josip Jagodar, te usvojen Poslovnik o radu Savjeta. Savjet za mlade tijekom dosadašnjeg mandata održao je pet sjednica na kojima je raspravljano o temama važnima za mlade, a često su na samim sjednicama pitanja od važnosti za mlade predstavljali sami ministri. Dana 13. lipnja 2022. godine, uz

prisutnost predsjednika Hrvatskoga sabora, predsjednika Vlade, državne tajnice Središnjeg državnog ureda i predsjednika Savjeta za mlade Vlade RH održana je Godišnja konferencija savjeta mladih u Republici Hrvatskoj pod nazivom *Mladi kao nositelji razvoja hrvatskog društva*. Konferenciju održanu u sabornici organizirao je Savjet za mlade Vlade RH u suradnji sa Središnjim državnim uredom za demografiju i mlade te pod pokroviteljstvom predsjednika Hrvatskoga sabora. Sudionici su razgovarali o očekivanjima koje imaju jedni od drugih, odnosno o očekivanjima koje mladi imaju od donositelja odluka i obrnuto. Predstavnici mladih istaknuli su važnost otvorene komunikacije, informiranosti o temama važnim za mlade, proaktivnost i želju za promjenama.

Hrvatska očima mladih

Središnji državni ured za demografiju i mlade objavio je 21. srpnja 2022. godine Javni poziv za dodjelu nagrade za fotografiju i videozapis *Hrvatska očima mladih* u 2022. godini za sve redovite učenike i redovite studente u Republici Hrvatskoj koji su fotografski ili videozapisom zabilježili neko mjesto okupljanja mladih u svom neposrednom okružju, a koje odražava ciljeve i principe održivoga razvoja i zelene klimatske politike iz perspektive mladih. Ovo je bio nastavak uspješno provedenog projekta iz 2021. godine.

Svečana dodjela nagrada izabranim dobitnicima za najbolju fotografiju i najbolji videozapis *Hrvatska očima*

mladih održana je tijekom konferencije *Europska godina mladih 2022. – Iskoristi priliku*, koju je organizirao Središnji državni ured za demografiju i mlade u listopadu 2022. godine.

Grad za mlade – dodjela certifikata i grafiti

Certifikat *Grad za mlade* priznanje je hrvatskim gradovima koji predano rade na stvaranju uvjeta za kvalitetan život te osobni i profesionalni rast svojih mladih.

Proces certificiranja hrvatskih gradova pokrenula je Udruga gradova u Republici Hrvatskoj, u suradnji s partnerskim organizacijama i institucijama, među kojima je i Središnji državni ured za demografiju i mlade. Analizom postojećih modela certificiranja u Europi, definirani su kriteriji za certificiranje u Hrvatskoj. Definirano je ukupno osam tematskih područja:

participacija, demografski poticaji i mjere, zapošljavanje, mobilnost, zdravlje i sport, rad s mladima i kultura, obrazovanje, informiranje. Osim priznanja, gradovi su dobili i zastavu koju mogu izvjesiti ispred gradske uprave, a u svakom od certificiranih gradova izradit će se grafit s lokalnim motivima i elementima Certifikata.

Osiguravanje sredstava za pružanje potpore organizacijama mladih

Kako bi se osigurala provedba aktivnosti koje odgovaraju na potrebe i probleme mladih te utječu na povećanje kvalitete njihova života i sprječavanje socijalnog isključivanja, Središnji državni ured za demografiju i mlade u rujnu 2022. godine raspisao je natječajni postupak za dodjelu financijskih sredstava za projekte udruga usmjerenih mladima za 2022. godinu u iznosu od 11.000.000,00 kuna. Odluka o

dodjeli financijskih sredstava za provedbu projekata usmjerenih mladima za financijsku potporu iz raspoloživih sredstava dijela prihoda od igara na sreću i Državnoga proračuna za 2022. godinu donesena je 1. prosinca 2022. godine, temeljem koje su udrugama mladih i za mlade dodijeljena sredstva za 117 projekata u navedenom iznosu.

Obilježavanje Međunarodnog dana mladih 2022. godine

Dana 23. rujna 2022. godine održan je okrugli stol pod nazivom *Međugeneracijska solidarnost i stvaranje svijeta za sve uzraste*, povodom obilježavanja Međunarodnog dana mladih. Sudionici okruglog stola bili su: predsjednica Udruge za promicanje afirmacije mladih u društvu Impress Daruvar Tanja Herceg, koordinatorka volonterskog centra Studentskog katoličkog centra Palma u Zagrebu Vesna Sabo, Manda Mijatović, mlada osoba koja

provodi program s umirovljenicima, i Željko Horvat, polaznik programa namijenjenog umirovljenicima. Okrugli stol održan je na temu koju su Ujedinjeni narodi naglasili kao ovogodišnju temu Međunarodnog dana mladih – međugeneracijska solidarnost – kako bi se istaknuo vrijedan doprinos starijih generacija mladima i snažnu potporu mladih generacijama starijima, u današnjem svijetu ubrzanih promjena.

Aktivnosti Središnjeg državnog ureda za demografiju i mlade-a u okviru Europske godine mladih 2022.

U okviru Europske godine mladih 2022. godine Središnji državni ured za demografiju i mlade organizirao je dvije konferencije za mlade. Početno događanje *Mladi – pokretači suvremenih industrija* održano je u veljači 2022. godine u Novskoj gdje su se predstavili mladi poduzetnici u području industrije videoigara i mladi inovatori, učenici lokalnih srednjih škola te njihovi mentori. U listopadu je održana završna konferencija *Europska godina mladih 2022. – Iskoristi priliku* na kojoj su mladi sudionici upoznati s mogućnostima koje im nude politike Europske unije, prvenstveno u području mobilnosti, ali i nacionalne politike u području obrazovanja, rada i zdravlja.

Projekt je sufinanciran sredstvima Europske unije u iznosu od 80 % troškova, dok je Središnji državni ured za demografiju i mlade snosio 20 % troškova.

**PROGRAM KONFERENCIJE
"EUROPSKA GODINA MLADIH -
ISKORISTI PRILIKU"**
10. listopada 2022.
Muzej suvremene umjetnosti, Zagreb

I. DIO	II. DIO
9:30 Akreditiranje sudionika 10:00 Svečano otvorenje 10:30 Plesni nastup 10:40 EU politike kao prilike za mlade 10:55 Zajedničko fotografiranje 11:00 Okrugli stolovi za mlade - rezultati i zaključci Konferencije o budućnosti Europe 11:10 Dodjela nagrada "Hrvatska očima mladih 2022" 11:20 Mentimeter 11:30 STANKA	11:50 Kako iskoristiti EU programe za mlade 12:05 Iskustvo mobilnosti - što smo naučili? 12:50 Mladi lideri - potrebna znanja i vještine za 21. stoljeće 13:20 Korak u poduzetništvo - kako otvoriti i uspješno voditi tvrtku? 13:50 STANKA ZA RUČAK
III. DIO	IV. DIO
14:50 Digitalna ovisnost 15:30 Poticanje digitalne, medijske i literarne pismenosti 16:00 Javni nastup - pobijedi tremu	16:30 Glazbeni program 16:30 Druženje sa sportašima 18:00 Završetak konferencije

EUROPSKA GODINA MLADIH Sufinancira Europska unija Središnji državni ured za demografiju i mlade

Središnji državni ured za demografiju i mlade je sudjelovao i u aktivnostima u organizaciji Agencije za mobilnost i programe Europske unije koja je partner u provođenju projekta. U organizaciji AMPEU-a održano je natjecanje u kratkoj priči, izrada grafita s učenicima VII. gimnazije Zagreb, izrada murala na stambenoj zgradi u Zagrebu na temu programa Europske snage solidarnosti te fotografski natječaj za mlade na temu zajedničke budućnosti. 29. siječnja 2023. godine otvorenje je murala na temu programa Erasmus+ na zidu zgrade koju dijele Strojarska tehnička škola Osijek i Elektrotehnička i prometna škola Osijek.

**Natječaj za kratku
priču za mlade** TEMA:
PROMJENE

Natječaj traje od 22. 4. do 22. 5. 2022.

PRIJAVITE SE NA
kontakt@europeanshortstory.org

festival.
europske.
kratke.
priče

EUROPSKA
GODINA
MLADIH

AGENCIJA ZA
MORILNOST I
PROGRAME EU

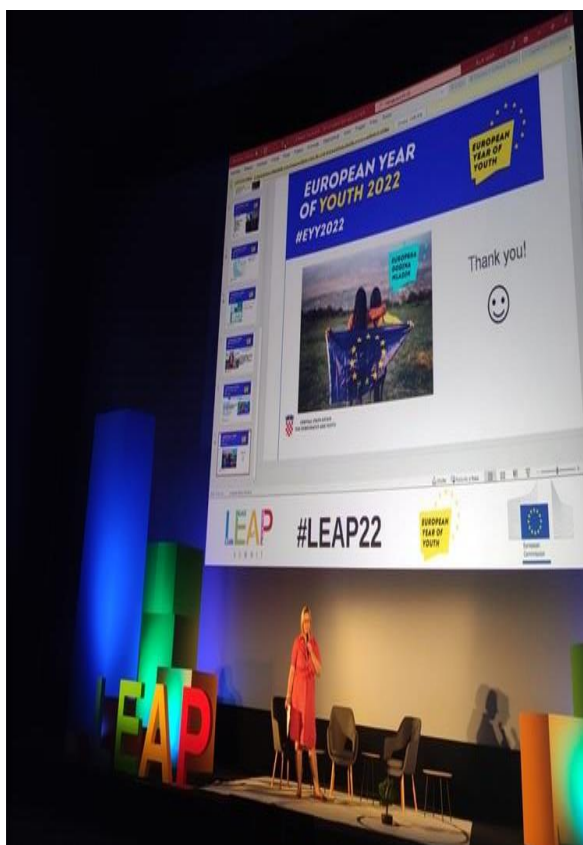
Središnji državni ured za demografiju i mlade organizirao je i tri okrugla stola pod nazivom *Zaključci i preporuke Konferencije o budućnosti Europe*. Prvi okrugli stol održan je 1. srpnja 2022. godine, drugi 12. rujna 2022. , a treći 15. rujna 2022. godine u Zagrebu. Navedeni okrugli stolovi organizirani su kako bi se predstavnici udruga mladih i za mlade, kao i sami mladi upoznali s glavnim zaključcima i preporukama koje su nastale tijekom procesa prikupljanja mišljenja građana iz cijele Europe u okviru aktivnosti

tijekom Europske godine mladih. Okvirne teme za raspravu na okruglom stolu odnosile su se na mogućnosti sudjelovanja u demokratskim procesima i procesima donošenja odluka na svim razinama, pripreme za ulazak u svijet rada, pristup socijalnoj zaštiti i stanovanju, smanjivanje posljedica za mlade u vremenima krize te izjednačavanje mogućnosti za mlade u ruralnim područjima.

Na Europskom portalu za mlade do dana 24. siječnja 2023. godine prijavljeno je 1375 različitih aktivnosti u Hrvatskoj, a najčešće su organizatori osnovne i srednje škole, knjižnice i udruge.

Službenici Središnjeg državnog ureda sudjelovali su u dvije velike međunarodne konferencije s temom Europske godine mladih. Tako je voditeljica Samostalne službe za međunarodne odnose u području demografije i mladih, Marina Smernić održala predavanje na LEAP summitu koje se održavalo 12. i 13. svibnja 2022. na kojem je predstavila aktivnosti Središnjeg državnog ureda za demografiju i mlade u Europskoj godini mladih 2022.

Na drugoj velikoj međunarodnoj konferenciji *Claim the future*, koja je ujedno i završna konferencija Europske godine mladih, a koja se održala 6. 12. 2022. u Europskom parlamentu, sudjelovalo je dvoje službenika Središnjeg državnog ureda za demografiju i mlade te petero predstavnika udruga koje se bave mladima (Savjet mladih RH, Savez izviđača RH; Udruga Mladi u EU, Udruga za promicanje pozitivne afirmacije mladih u društvu *Impress*, a čije je sudjelovanje na konferenciji omogućio i organizirao Središnji državni ured za demografiju i mlade.

Odluku o proglašenju Europske godine mladih 2022. donijeli su Europski parlament i Vijeće Europske unije kako bi mladima, osobito pogođenima pandemijom Covid-19, odali priznanje, osnažili ih i ostvarili s njima suradnju. Na taj se način potiču nastojanja država članica u ostvarenju prava mladih na kvalitetno obrazovanje,

osposobljavanje i cjeloživotno učenje te povećanju mogućnosti zapošljavanja mladih u okviru plana oporavka nakon pandemije. Jedan od ciljeva je i promicanje vrednovanja kompetencija stečenih neformalnih i informalnim učenjem i priznavanja rada s mladima.

Portal za mlade je platforma Središnjeg državnog ureda za demografiju i mlade Republike Hrvatske čiji je cilj informirati mlade o mogućnostima i inicijativama na europskoj i nacionalnoj razini, ali i o brojnim drugim temama i zanimljivostima.

Na portalu se nalaze sadržaji povezani s europskim i nacionalnim politikama za mlade, programima, inicijativama i strategijama za mlade, mogućnostima odlaska u inozemstvo te informacijama o različitim temama, novostima, iskustvima i pričama mladih.

Svrha portala je približiti se mladima kroz razgovore sa stručnjacima i suradnicima, informirati ih o korisnim događanjima i pozivima za mlade te odgovoriti na pitanja i moguće

dileme mladih.

U suradnji s Hrvatskom psihološkom komorom, od lipnja 2022. do prosinca 2022., portal mladi.hr objavio je sveukupno 18 stručnih članaka. Autorice članaka diplomirale su psihologiju te su članice Hrvatske psihološke komore. Stručni članci dotaknuli su se mnogobrojnih problematika mladih poput samopouzdanja i samopoštovanja, utjecaja fizičke aktivnosti na mentalno zdravlje te savjeta kako vježbati zahvalnost, toleranciju i emocionalnu inteligenciju.

S ciljem prikupljanja iskustava, mišljenja i ideja mladih, na portalu mladi.hr je pokrenuta kategorija *Zapali iskru*. *Zapali iskru* potiče mlade da se kroz članak, fotografiju ili video kreativno izraze te na taj način doprinose kreiranju sadržaja portala za mlade.

16 | Hrvatska pamet Hrvatskoj

Središnji državni ured za demografiju i mlade tijekom 2022. godine sudjelovao je u projektu *Hrvatska pamet Hrvatskoj* u cilju sadržajnog doprinosa jačanju društvene svijesti o demografskim temama i odgovornosti svi društvenih dionika za perspektivu ostanka mladih u Hrvatskoj te kreiranja okruženja koje će usmjeravati mlade i obrazovane ljude na stvaranje budućnosti u Hrvatskoj.

Projekt, kojeg je utemeljio Poslovni dnevnik još 2014. godine s ciljem nagrađivanja izvrsnosti hrvatskih studenata i poticanja njihova lakšeg uključivanja u sustav nacionalne ekonomije, promovira prednosti stvaranja karijere u Hrvatskoj. Ovaj projekt pruža izvrsnu platformu za jačanje povjerenja mladih u prednosti ostanka u Hrvatskoj, odnosno, pruža najizravniju interakciju svih čimbenika koji mogu doprinijeti stvaranju promijenjene i pozitivnije slike o svim aspektima života i rada u Hrvatskoj.

Projekt *Hrvatska pamet Hrvatskoj 2022.* započeo u veljači te trajao do završnog događanja u prosincu 2022. godine kada su, po

završetku natječaja kojima se mladima dala prilika da prijavom svojih projekata kroz pet kategorija prezentiraju vlastite ideje, znanja i sposobnosti, dodijeljene nagrade.

Središnji državni ured za demografiju i mlade kroz projekt *Hrvatska pamet Hrvatskoj 2022.* informirao je javnost o mjerama i aktivnostima koje provodi kroz osam članaka objavljenih u Večernjem listu i Poslovnom dnevniku, a teme su bile:

- Europska godina mladih 2022.
- Istraživanje populacijske i obiteljske dinamike (GGP)
- Podrška općinama i gradovima za održavanje i razvoj predškolske djelatnosti
- Konferencije o demografskoj revitalizaciji na području jedinica lokalne samouprave i jedinica područne (regionalne) samouprave u Republici Hrvatskoj
- Savjet za mlade VRH
- Hrvatski mladi delegat pri organizaciji Ujedinjenih naroda
- Zakon o roditeljskim i roditeljskim potporama
- Poslodavac prijatelj obitelji

U Zagrebu je 12. prosinca 2022. održano finale studentskog natjecanja poslovnih projekata "Hrvatska pamet Hrvatskoj" na kojem je sudjelovala i državna tajnica Središnjeg državnog ureda za demografiju i mlade Željka Josić.

„Posebno moramo biti posvećeni, a što je i fokus ovog projekta, mladima u ruralnim područjima zemlje koji nemaju sve blagodati velikih urbanih centara. Obrazovanje, kvaliteta radnog mjesta, kvaliteta stanovanja su stvari koje su mladima već dugo važne, a sada je sve to uvedeno u državne strategije koje se provode. Sve to je potrebno da bi se napravilo društvo i kvalitetnija Hrvatska u kojoj se voli i želi živjeti”, kazala je državna tajnica Josić.

Osim dosadašnjih standardnih kategorija Projekta - Inovativna Hrvatska, Izvorno hrvatsko i

Financijaš, ove je godine u suradnji i na inicijativu Središnjeg državnog ureda za demografiju i mlade, a s ciljem motiviranja mladih izvrsnih studenata iz ruralnih područja da ostanu u Hrvatskoj i u Domovini grade svoju budućnost, uvedena i nova kategorija Izvrsni u Hrvatskoj.

Od studenata iz ruralnih područja, koji na institucijama na kojima se obrazuju ostvaruju izvrstan uspjeh, tražilo se da napišu motivacijsko pismo na temu "Zašto ostajem u Hrvatskoj". Zaprimljeno je 100-tinjak pisama, a njih 11 ušlo je u uži izbor.

Pobjednik je dobio cjelogodišnju stipendiju Poslovnog dnevnika od 2.000 kuna mjesečno (265 EUR) , a najbolji u ovoj kategoriji je Karlo Kobešćak iz Pustodola Orehovačkog kod Bedekovčine u Krapinsko -zagorskoj županiji.

17 | Zaključak

Središnji državni ured za demografiju i mlade i ostala državna tijela aktivno rade na novim demografskim ulaganjima i mjerama.

Kada bi izdvojili samo jednu mjeru, najbolji dokaz tome su iznimno velika ulaganja u izgradnju, dogradnju i/ili obnovu ukupno 500 dječjih vrtića. Ukupna vrijednost dosadašnjih ulaganja iznosila je 1,5 mlrd. kuna. A u 2022. godini uložilo se dodatna 1 mlrd. putem Javnog poziva Ministarstva znanosti i obrazovanja za izgradnju, dogradnju i/ili obnovu dječjih vrtića kako bi svako dijete imalo priliku upisati se u dječji vrtić.

Za demografsku revitalizaciju, ključ uspjeha leži u učinkovitoj koordinaciji i suradnji među svim razinama vlasti: nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini, zajedno sa suradnjom na svim razinama sa socijalnim partnerima, civilnim društvom i drugim relevantnim dionicima.

Hrvatska će i dalje nastaviti promicati adekvatne i koordinirane politike kojima se

pružaju različite vrste financijske i druge potpore obiteljima, posebno onima koje odgajaju djecu poput plaćeni rodiljnih i roditeljskih dopust, očinskih dopusta, dječjih doplata, odgovarajućih porezni sustava i sustava naknada, subvencioniranih stambenih rješenja i potpora za studente.

Promocijom kao i provođenjem demografskih mjera pridonosi se stvaranju pozitivnog okruženja, mijenjanju svijesti te jačanju stava kako cjelokupna populacija može dati svoj doprinos demografskoj obnovi i boljoj budućnosti Republike Hrvatske, izjavila je državna tajnica Središnjeg državnog ureda za demografiju i mlade Željka Josić dr. med..

Premijer Andrej Plenković jednom je prilikom naglasio: *Želimo stvoriti pozitivno društveno ozračje za zasnivanje ili proširivanje obitelji, kvalitetniju skrb o djeci i našim starijim sugrađanima, jer je demografski vitalnija Hrvatska jedino rješenje za budućnost hrvatskog naroda.*

SREDIŠNJI DRŽAVNI URED
ZA DEMOGRAFIJU I MLADE

